

TĖVYNĖS

SARGAS.

№ 4.

1904.

Atsakomasis redaktorius: **J. Lapinas, Tilsit.**

Rankraščius ir pinigus siųsti reikia:

An das katholische Pfarramt Bilderweitschen
bei Eydtkuhnen (Ostpr.)

№ 4.

Tėvynės Sargas.

Mėnesinis laikraštis.

Gaunamas pas Rev. A. Kaupą už 1 dol. Scranton, Pa. Theodore Str. 114.,
pas Rev. A. Miluką, Shenandoah, Pa. North America ir pas J. Schoenke
už 50 kap. (Tilsit, Ostpr. Goldschmiedestr. 8).

Turinys.

	lap.
Bevardžiai — žemadušiai. <i>Vaišgantas</i>	2
Rusijos karė su Japonija (<i>Podimšis — Tetutė</i>)	8
Motina (apysaka)	13
Žvaigždutė. <i>Kirtinas</i>	16
Šiaučius Vyla prigavo žydą Mendelį. <i>T. Ona</i>	18
P. Užpilskis	23
Eilės: Laimingas buvau (<i>Paukštelis</i>). Audros. (<i>Merkelis</i>). Baltijoje (<i>Paukštelis</i>)	26
Atminimas. <i>Vuoslis</i>	30
Nebukime viendieniais!	34
Dišėlė netvarka pas mus.	37
Neleiskime pinigų ant vėjo!	38
Žinios: Kvėdarna. Šilalė. Tauragė. — Žinios iš Suvalkų rėdybos: Iglauka. Pranskabudis. Virbalis. Pustapėdžiai. — Kas girdėti pasaulėje? (<i>Dimša</i>)	40
Naujos knygos. <i>A. Kur.</i> (Kritika)	48
Redakcijai prisiustos knygos.	49
Juokai	49
Aukos	51
Apgarsinimas	51
Atsakymai.	51

Bevardžiai — žemadušiai.

1. Dviejopas sargybos pildymas.

Du mūsų sodžiaus ukininku turėjo po didžiulį storbalsį šunį. Visa apylinkė žinojo jų piktumą ir neapsakomai bijojo, nors nieko nebuvo įkandę. Ir netiktai svetimieji: artimiausieji kaimynai, kasdieną po kelis syk pro šalį vaikščiojantys, pro tuos kiemus gludino vis atadairomis. Rodos, niekur nieko; štai: au-au-au! iš kurio nors pašalio, net šurpas nukrato. Gerinkis, ginkleli kad nematytų prie šono priglausdamas, tai nieko: aplos tave ištolo; visiškai svetimą pravarys pro šalį, kietai prispyrę; su buriu piemenų, gerais botagais apginkluotų, visą čvertį adynos kariaus per tvorą. Vienu žodžiu sakant, neprietelystė tarp tų šunų ir pro šalį vaikščiojančių rodės amžina, nepermaldaujama.

O tuotarpu pažiūrėk gričioje arba lauke prie naktygonių! Žmonės juos glosto, duoną iš kišenių dalinėja, vienu balsu girdami: tai geri, tai sargūs šuneliai. O šuneliai draugiškai šalip sėdas, snukius ant svetimųjų kelių dėlioja, kaip kad niekados nebutų pykę. Ir kaipgi negirti šitų išmintingų sutvėrimų, teip ištikimai savo priderystę pildančių?

Kitoks buvo kaimyno kudlius. Nė dieną, nė naktį jo balso negirdėsi, nė jo paties nepamatysi. Visą laiką drypsos po prieklėčiu ir kedens susivėlusias savo kudlas, niekaip blusų rinkti nepabaigdamas. Dėl jo pilnas kiemas gali neprietelių priėti: nė ne vamtelės. Ale šoriais, Dievas žino, kas jam užeidavo, matant praeinantį kokį mažvaikį ar moteriškąją: išpuls iš po prieklėčio paguromis; kapt už pasturgalio kailinėlių ar rainelės; dryks per sprendį, ir vėl lekia, žvairiodamas, po prieklėčiu blusų naikintų.

Reikdavo matyti keleivio išpradžios nustebimą, paskui pyktį, pagraibius spragą, ant galo tą keršto įnirtimą akyse, kada, dėbtelėjęs į paklėti, per sukąstus dantis ištaria: „Nu, palauk-gi tu, maita! Aš tau parodysiu **pasalomis kasti!**“ Nugi ir mušė jį visi, tikrai „kaip šunį“. Mušė svetimieji, jo paties gričioje radę; mušė iš po prieklėčio, į kiemą įėję; sviedė akmeniu, pro šalį eidami. O tie mažvaikiai stačiai galvas laužė, kokią dar naują šunystę jam bepadaryti: į kaltunuotą uodegą sukė brązgolį; kišė į maišę ir teip su-

painiotą gainiojo arba per kopėčias ant augšto traukė. Vis tai už pasalomis kandimą, už užpuolimą tylomis ir tai be reikalo. Kaipgi nepykti?

2. Kaltybės dalininkai.

Giedriame pusdienyje ratu ant pievos susisėdę pusberniai-arkliagoniai nežino, ką veikti. Iš nuobudžio niekus tauškia, kits kitą pajuokia, įpač tuos, kurie neturi gero liežuvio jiems atsispirti. Gana ir to. Ką daugiau?

Štai vienas, kojas pasisėdęs ir rankom iš užpakalio atsirėmęs, nejučiomis velėnėles pešioja, o antras, tiesiai prieš jį į pagalėlio piaustymą su visa atida įknebęs. Tiktai pumpt velėnėlė į kaktą ir užbėrė jam akis. Darbininkas krupt, staigiai išgązdintas; mirkt, mirkt į visus, kas čia bus metęs? O čia pėšt jį iš dešinės pusės. Jis grįžt į tą pusę, o čia dar skaudžiaus pėšt iš antrosios pusės. Jis puola ten, o čia trukt jį už kojos, jis knapt į vidurį ringio. Visomis keturiomis pasirėmęs, žiuri į akis savo kankintojų: visų veidai rimumu sustingę, akis šaltos, griežtai nieko nereiškiančios — nēr kaltininko . . . strikt kelia — klupstas, bet tame akiesmirksnyje tempt jį už apykaklės, jis drioks augštinelkas. Vitirks ant šono, o čia dilkt, kaip su yla, pešimas už duobystėlės (pakaušio duobelės).

Veidas kankinamojo tiesiog biaurus: neberaudonas, bet pamėlynavęs; raudonos, kaip vėžio, akis iš kaktos spanka; lupos biauriai piktumo sukraipytos, o viskas reiškia ne tiek skaudulį, kiek netikėtą pažeminimą ir tuščią pyktį, nežinant, ant kurio priguli jis išlieti: visų veidai, kaip ir pirma, šalti, nė šypterėjimo, kaip kad niekur nieko. Tad nebe galvodamas ant tuščio, rėžia per ausį artimiausiam, bet visiškai nekaltam, ištikro nė piršto prie jo nepriedėjusiam ir dėlto per ausį nė kiek nelaukusiam. Jau dabar jisai pasijuto nuskriaustu ir pilną tiesą turinčiu atsilyginti, ir drožia kamščiu tiesiai į nosį. Kraujas pliupt — „komedija“ pabaigta.

Visiems nebesmagu, bestovint aplink kraują ir ašaras varvinanti, nors neverkianti draugą. Kitas nubėgo kraująžolių nosiai užkemšti; kitas, už pečių nutvėręs, su dideliu užjautimu vadina sužeistąjį prie valkos apsimazgotų. Visi,

ir kankinę, ir nekankinę kaltais jauciasi: kaltieji, kad „iš užpakalio pešiojo“; nekaltieji, kad tylėdami padėjo kaltiems nekaltybę nuduoti ir veidmainiuoti. Pritardami negeram darbui, patįs pasidarė jo dalininkais; užtat gavęs per ausį, vertai gavo, nors nepešė, todėl ir atgal duoti tiesos neturėjo. —

3. Niekatauškė — apkalbėtoja.

Pas Grigą netyčiomis užėjo keliaujantis gydytojas-monelinkas ir, ar jo klausies kas patarimo ar ne, ėmė visiems patarinėti, kas reikia daryti, kad sveikas būtų. Visi juokavo iš „pono“ gydytojo; sau, įpač gi mergaitėms išmislinėjo negirdėtas ligas. Juokų buvo gana.

Tame tarpe įbėga į namelį kaimynė, mergaičių draugė; girdi per uždarus duris esant svetimą žmogų — gydytoją, girdi visokius ligų vardus minavojant ir, kaip galvon skelta, šauna atgal namulio.

— Ar žinote, — sako įbėgdama uždususi — pas Grigą gydytojas ir visi gydžiasi. . . .

— O Karusė nuo ko? — klausia jaunikiai. Karusė buvo gražioji Grigų duktė.

— Karusė? Karusė... rodos, nuo „padlecos“..

Padleca augštaičiai — rytiečiai vadina odosligą, kada ji pasidaro balkšvais taškais išmarginta; ne dedirvinės, ne kas blogas, tik vienas negražumas. Žmonės laiko ją už limpančią.

Tą patį vakarą jau visas sodžius žinojo, juog Karusė turi baurią limpančią padlecos ligą; juog paslapčiomis pasikvietė gydytoją, kursai vienok atsisakė nuo išgydymo; juog tą ligą seniai turi, o jei niekas nematė, tai vien dėlto, kad labai rupestingai dangstės, ir didelę daugybę kitų išgalių.

Vyriškieji neapsakomai užjautė skaisčią, dorą ir linksmą, kaip voveris, kaimynę. Užtat moteriškąsias tiesiog šisas pagavo: su tokiuo džiaugsmu pašaliais kikeno, kad net bauria savo, nuo purvino liežuvio plaukiančia seile užsirydamos. At, paprastai, kaip tikros raganos! Gailu, kad dabar jų užtat upėje nebeplugdžia. . . .

Ant rytojaus — šventa diena. Paprastai visa sodžiaus jaunuomenė, iš bažnyčios sugrįžusi, susirinkdavo pas Grigą

ant lygios vejos pašokti ir padainuoti. Tą dieną nebuvo nieko. Karusė panuobuodžiavusi nubėgo pas drauges ir nustebė: visos draugės sukė burnas nuo bučiavimos, o jaunikaičiai, tai išvydę, purptelėjo per nosį į saujas ir pro duris išruko.

Išbalo Karusė, kaip drobė: tylus juokas užmuša žmogų. Kas čia gali buti? Klausia draugių: — Kas jums yr? — ir negauna atsakymo. Bėga, rodydama ašaras, namo ir griaužias dėl nežinojimo, už ką iš jos **tylomis** juokias ir šalinas. Net sulyso nabagė, kol gavo žinoti priežastį, kol verkdamą nepripiršė draugių apsižiurėti jos krutinę ir nugarą, juog teip-pat čystos, kaip ir buvo.

— Še tatau! — sukliko raganės. — Tai kas gi pramanė tokius niekus?

— Kas! Visi vienu balsu šnekėjo... Tai ir susek-gi teisybę!

— Išlupti apkalbėtoją!

Bet apkalbėtoja buvo bevardė ir pati gal nejautė, juog viskas iš jos užsidedė.

Dėlto apkalbos daugiau žmogaus šlovei vodija, neg tikri jo nusidėjimai, kad visados esti dešimtį kartų daugiau perdėta, o teisybę surasti negalima dėl nežinojimo skandintojų. Biaurus dalykas — žeminimas žmogaus už akių!

4. Kaltintojai nekaltųjų.

Gražąjį sodžiaus kavalierių, jaunutį Petrą, sunų dievo-baimingų ir šlovingų tėvų, privilegio biauri senmergė, ir pasidarė jai „nebegea“.

Moteriškąjas, kaip dovanote kas butų apdovanojęs; šventė niekai prieš tą džiaugsmą, kad gali iš kitų pasityčioti. Juoko buvo, kaip krekeno. — Balandėliai... burkavo... širdelės kits kitam dovanajo...

Juokai buvo ištikro, pamislijus apie tokią nelygią porą ir jausmingą jų romansą. Matė tai nebelaiku ir patsai kaltininkas; pirštus sau dėl to juokingumo kramtė, vietos sau nerado ir į kraštą svieto norėjo bėgti. Ir gerai jam, nės kaltas, nusidėjo prieš Dievą ir žmones, ir kaimynai vertai jį pašiepia.

Bet argi yr galas tam pašiepimui? Kad pagavo ant liežuvio, įpač tie ir tos, kurie seniaus patįs neperskaisčia dorybe švietė, tai netiktai kaltininkui, bet ir visai jo šeimynai gyvenimą užnuodijo: seselėms ir broliams draugystėje vietos nebeliko. Pasirodys seselė, tai draugės kaip ims kita kitai už nugaros galvas kaišioti ir krizenti, tai tik nusispliauk ir eik sau pro duris. Ateis brolys; sėdi ištolo, o jo draugai — puskvailiai, atstu sustoję, pašnibždomis, bet kad girdėtus, ruošia Petra į piršles, arklį kinkymų vietoje sena raine mauna ir tt. ir tt.

Nepadoru, aitrų nekaltiems broliams, o pateisinti negali, nės kaip tik prieina, tai visi nutyla, nepadorėdamies jam į akis pažiūrėti. A-a, skriaudėjai nekaltųjų! Kiškite savo akis, kur teisingiems žmonėms nereikia kišti!

Atviras sudas baudžia žmogų už vieną nusidėjimą, kurį padarė per savo silpnybę; bet vienkart tiki, juog geroji pusė, kuri kiekviename žmoguje turi buti visados didesnė už blogąją, paims viršų ir daugiau teip nebebus. Bet paslaptinys sudas dėl vieno dalyko užmuša visą žmogų, nė gerųjųusių, nė išteisinančių aplinkybių neatsimindamas.

Kame gi tada bebus teisybė ir mielaširdystė? Blogo artimui gali nedovanoti, bet prie atsakymo visados atvirai vesk ir teisintis leisk.

5. Slapukė — užvydelninkė.

Bėga skaisti, linksma ir dora mergaitė pro savo draugės kiemą ir nejaučia, juog tos draugės širdyje seniai jau užvydo gyvatė lizdą pasidarė. Bėga ir — tēkš jai iš už susparos su arkliašudžiu stačiai į smilkinį.

— Pone Jezau... o čia kas?... Fe!

Apsidairė nabagė baimingai, ar niekas nemato, ir, ašaras rydama, smunka atgal apsipraustų, o iš galvos neiš-eina klausimas:

— Kasgi ir už ką? Draugės broliai tris, samdininkas vienas, mergaitė ir pusmergė... Kurs gi iš jų? Jau gal visi susitarę...

Ir dega mergaitės širdis pykčiu, neapykanta visų draugės namų ir noru kada nors atkeršiti už pažeminimą. Kad ne mylima draugė... O ką draugė?

— Še tau, baltasnuke!... Dar labiau nuglencevojau...
— ištare, apdrėbusi, ir pasislėpė.

Kokį gi beišmisliti vardą tai raganai už jos purviną širdį ir purviną darbą?

Matai, ko vertas darbas „iš užkerčios“: kaltąjį paslepia ir nekaltus kaltais daro: vaiso nepabaigtą, nės slepiamą neapykantą.

6. Neišgelbėsi, nežinodamas, kas po tavim pasirausia.

Mūsų kaimynė - ukininkė nesodindavo šeriamųjų burokų vien dėlto, kad ir valgomieji „mūsų krašte neauga“. Neauga gi, matėme, dėlto, kad negerai buvo sodinami. Pasi-dirba, budavo, dvi „burokų eži“, sužebėja burokų sėklas ir purkščia ant ežių, lygiai kaip morkvas. Išdygsta tankūs, kaip šepetys; ukininkė džiaugias, o susilaukia laibašaknių: kur gi tau eis drutyn, kad, ir gerokai praravėjus, vietos nėra?

Tad ir mokiname kaimynę: sodink burokus ne į ežias, bet į vagas, ir ne iš burnos, bet po vieną grūdą, o dar geriausia — rasoda, kaip kopustus.

— Tai jau! — atsakė išspradžios. — Kai Dievas duoda, ir teip užauga; o kai neduos, ir teip nebus.

Tečiaus paskui sutiko „dėl probos“. Paskyrė burokams pusę margės, susodino rasodas, laistė su dideliu pamėgimu, nės burokai užsinešė tarpus, kaip niekados.

Tik ima nykti, vyti... Ukininkė gelbėti patarties prie mūsų bėgioti. Gelbėjome visi. Gal ydos apniko? Šlakstykime šiuo ir tuo! Niekai. Gal žemė perliesa? Apibarkstykime su Čili'jo salietra! Niekai. Ir didžioji dalis išdžiuvo, išvirto, nors buvo tai „burokų metai“ ir kitos ukininkės gerus turėjo.

— O ką? Ar nesakiau: kad Dievas neduos, gudravok — negudravojęs, nieko nebus? Jau šimtą kartų pritirta: iš knygų ukininkausi, juodos duonos pluta griauši. Tik pusę margės pragaišinau... — išmetinėjo mūsų nuskriausta kaimynė. Užvilta ir šendien tebesėja iš burnos dviejų tik ežių.

O mums nepadoru, knygų šlovės gaili ir pagadinto tamsuolių įtikėjimo gaili. Bet kas čia gali buti?

— Beg ne kurmiai pašaknes išlandžiojo? — atsiliepia kažinkas.

Še tau, boba, pyrago... O gal ir taip? Tiriame: taip ir yr! Ant urvų niejoki drėgmė nesituri, šaknims žemės nėra, ir augmuo turi nuvyti. Ak, kad butume žinoję! Visus butume į puodą sugaudę! Tegu jie neveltui landžioja: matyt kirmėlių buvo privisę, — kirmėlės vis-gi nebutų tokios pragaišties padariusios. Ak, tų kurmių darbas! Gelbėkis, kad geras, nežinodamas, kas po tavimi pasirausia!

Ak, tie neprieteliai — slapukai, kaip aš jų pradėdu neapkęsti! —

Vaišgantas.

Karė Rusijos su Japonija.

Iš ko ji prasidėjo.

Kaip pas mus Lietuvoje tarp kaimynų, taip kitur tarp didelių valdonų ir karalių kaimynystėje gyvenant pakyla kartais vaidai, neužsikentimai, pavydai. Bet čionai yra skirtumas, kad susikivirčijus dviem kaimynam Lietuvoje, juos sutaikino, jei ne kiti kaimynai, tai giminės, pažįstami, arba paskutinojoj — sudas, apkaltindamas ir bauddamas vieną arba kitą iš jų. Susipykus-gi dviem karalystėm ir negalėjus sueiti į sutikimą net tąsyk, kada kitos karalystės stengiasi sutaikinti, nėra jau kitokio sudo, kaip karė. Kiekviena tokia karalystė stato savo kariumenę (vaiską); katros pergalės, toji bus pasidarius sau sudą: lieps anai užmokėti karės kaštus, užims ir valdys kraštą jo žemės.

Lygiai ant to užneša dabarties vaidas Rusijos su Japonija. Šiedvi viešpatysti susipyko ir susipešė iš noro labiau pralobti ir iš pavydo viena kitai. Mat, štai kaip buvo.

Rusija, pasinaudojus pernai iš sumišimo Kynuose, užėmė Mandžuriją, kuri ir Japonijai maudė dantį, nės visai čion po nosia stovėjo. Ir kaip nepikta, nepavydu bus žiurint į tokį Rusijos darbą! Ji (Japonija) anais metais (1894), sukulus inčent kyniečius, vaikščiojo po Mandžuriją kaip po savo žemę, ketindama pasilikti ją sau už kaštus ant visados. Bet vos tik pasibaigė karė, kitos viešpatystės (tarp tų Rusija pirmutinė) liepia jai iš ten išsikraustyti.

Tuotaru dabar pati Rusija paįma Mandžuriją visai uždyką, prisislinkdama tokiu būdu į artimesnę, negeistiną su ją (Japonija) kaimynystę; ir ką gali žinoti, ar toliau nepanorės dar arčiau prisislinkti. Tarpas nekoks tepasilieka: viens neišdidis, išsikišęs į marias, sklypas žemės, pussalis Korėja. Nors šitą pasimsianti Japonija ir neprileisianti Rusijos prie atvirų Tykųjų jurių t. y. prie negeistinos artimos kaimynystės. Teisybė, Rusija dar pirmiau prasimušė į marias, bet ne čion priešais akis, o tik toliau užimdama prielauką Port-Arthurą. Jai (Japonijai) ir tąsyk pikta buvo žiurėti, bet iškentė neiškėlus augštyn kumsčios; tikėjosi mat, kad Korėja teks butinai jai. Bet kur tau su tą besote akiplėša—Rusija, kuri seniai laizėsi į Korėją žiurėdama! Dabar net įsakmu pasakė, kad jeigu Japonijos kariumenė švaistysis po Koreją, tai ir ji savo atsiusianti.

To jau perdaug buvo. Japonija pasirijo kibti. Žūt ar būt. Jei sykį Korėja tenka Rusijai, bėda Japonijai gyventi: apie prasigyvenimą nėra ką nė mąstyti, reiks skursti ant tų kelių salų ir vis bijotis didės kaimynkos, kad ir tų kada nepaglemžtų.

Dabar laikas nulaužti Rusijai ragus, išmušti iš Korėjos ir Mandžurijos ir abelnai duoti suprasti baltskuriams, kad atėjo jau ir mums geltonskuriams laikas pasirodyti svetui.

Teip manė Japonija dar pernai (1903) rudenyje. Bet juogiai negražu užpulti ant priešo pirmame piktume, beje nepasisėkus užpuolikas turi sunkesnę atsakymą, dėlto gražumu pareikalavo nuo Rusijos:

1. Kad jai (Japonijai) būtų valia viską daryti Korėjoje, o rusai, kad ten visai nesikištų;

2. Kad rusų kariumenė apleistų tuojau Kynų žemę (suprask Mandžuriją);

3. Kad Mandžurijoje būtų leista visam svetui prekiauti ant lygių tiesų su kyniečiais, ir kad Japonijai su kitomis viešpatystėmis leista būtų statyti Mandžurijoje geležinkelius. Ant galo, vienu žodžiu reikalavo pripažinti sau stačią vyriausybę ant Korėjos.

Rusija, atsakydama ant tų reikalavimų, nė puse lupų neužsimena apie Mandžuriją; tyli ir apie vyriausybę Japonijos ant Korėjos; bet kad šitoji neišverstų to tylėjimo

saviškai, tai dėl viso — ko priduria: aš (Rusija) pasistatysiu Korėjoje dvi tvirtynes (krepastis): Mazampo ir Mokpho, o jūs japoniečiai busite malonūs netrukdyti manęs vedant ten visokius dalykus.

Dar syki Japonija mandagiai atsakė negalėsianti leisti Rusijos į Korėją ant tokių tiesų ir laukė atsakymo ant pirmutinių reikalavimų.

Atsakymo vienok iš Peterburgo kaip negirdėti teip negirdėti. O tuotarpu visa Rusija knibždėjo, kaip pakirkittas skruzdėlynas: laikraščiai, o su jais ir visas svietas, nieko daugiau neturėjo ant lupų, kaip busiančią karę su Japonija; kariumenėse čerškėjo pustomos šoblės, žvangėjo tekinami bagnitai; Siberijos geležinkeliais užė vagonai, prigrusti kareivių; kariauni laivai, tos judančios mažos tvirtynės su užtaisytomis netuščiais šuviais kanuolėmis, ėjo lyg padukę artyn Port-Arthuro.

Matydama tą viską Japonija ir nesulaukdama atsakymo nuo Rusijos neteko kantrumo, ir pirmutinė prisitaikius iš kanuolių į rusų laivus, stovinčius Port-Arthuro priplaukoje.

Danešta apie tai ciecoriui Mikalojui II, kuris tuoj paliepė savo kariumenei atsakyti ant „užkabinimo“, anot jojo, „ginkluota syla“.

Tai teip prasidėjo Rusijos karė su Japonija.

Podimšis.

Apie dabartinę karę tarp Maskolijos ir Japonijos
dar teip mums rašyta yra.

Už Siberijos, tai yra už Azijos yra nedidžia viešpatystė, kuri vadinasi Japonija. Gyventojai Japonijos yra nedidelio augumo žmonės, turi visi tamsiai geltoną veidą ir priguli prie mongoliško žmonių veislės. Japoniečiai gyvena ant salų, tai yra jų viešpatystė yra apsiausta iš visų kraštų marėmis, visi žmonės yra labai apšviesti, buklus, turi gerą kariumenę (vaiską), turi parlamentą, tai yra, turi visas europiečių kulturiškas institucijas.

Pagal tikėjimo jie daugiausiai yra budistai (pagonis), bet tarp jų yra nemaž ir krikščionių, labiausiai katalikų, protestantų ir tt. Japonijoje yra visūdidžiausia liuosybė tikėjimo išpažinimų, tai yra kokį tikėjimą kas nori, tokį

gali išpažinti be jokių painių. Skaitlius Japonijos gyventojų yra arti 50 milijonų dušių. 1895 ir 1896 metuose japoniečiai vedė karę su Kynais arba su Kitaju. Nors kitajiečių skaitlius yra dešimtį kartų didesnis už japoniečius, bet japoniečiai Kitajų visai sumušė ir Kitajus užmo-kėjo didelią kontribuciją.*) 1900—1901 metuose Kitujoje buvo abelnas sumišimas, į kurį įsikišo beveik visos Europos viešpatystės. Maskoliai pasinaudodami iš to surišimo, tuojaus įsigrudė į Mandžuriją ir užėmė visą provinciją, kuri yra pusantrą kartą didesnią už visą Vokietiją ir turi 12 milijonų gyventojų. Teip tai maskoliai kaip ana lapė, kuri į vežimą su žąsimis visupirmu įkišo uodegą, paskui vieną koją, toliaus antrą ir ant galo visa išlipo ir visas žąsis išteriojo. Teip tai ir koją maskoliai Kitajui „gerai bevelidami“, už keletą metų be-jokios karės, švelniu budu, atėme cielą provinciją ir, žino-ma, tuojaus pradėjo savotiškai gaspadorauti: ant visų už-rubežinių tavorų uždėjo muitus, visur kur tik galėjo įkišti, kimšo savo burliokus, o visus svetimtaučius vijo laukan. Tasai maskolių pasielgimas nepatiko Japonijai, kuri paliko iš tos pačios provincijos išvaryta. O japoniečių prekystė ir pramonystė kasmetą vis augo ir didinosi. Maskoliai tą regėdami, Mandžuriją norėjo uždaryti visai dėl svetimtaučių-prekėjų, per ką tai užsitraukė neapykantą ir kitų viešpatysčių, kaip tai Amerikos ir Anglijos. Negana to, masko-liai teip laimingai paglemžė į savo nagus Mandžuriją, pra-dėjo kreiva akimi žiurėti ant kitos viešpatystės, kuri vadinosi Korėja ir rubežiavo su Mandžurija. Korėja yra nedidžia viešpatystė, netoli Japonijos ir rubežiuoja vėl su Siberija. Korėjoje yra labai daug japoniečių — prekėjų ir pramo-ninkų. Kada tai Korėja nepatektų į maskolių rankas, Japonija už aną pradėjo užstodinėti. Ir japoniečiai susidurė su maskoliais. Japonija pareikalavo nuo maskolių, kad jie išvestų savo kariumenę laukan iš Mandžurijos, ir kad visos tautos prekystės šakose turėtų lygias tiesas. Maskoliai ant to nesutiko ir vis dar šnairavo aplink Korėją, kad aną vėl galėtų paimti į savo nagus. Japoniečiai matydami, kad maskoliai artinosi jau prie jų viešpatystės, nenorėdami,

*) Kaip karė prasidėjo, žiur. ir viršiau.

kad maskoliai dar didžiaus sustiprėti, atšaukė savo pasiuntinį iš Petrapilės, ir 26 dienoje sausio m. nakties laike užpuolė ant maskolių laivynės, kuri buvo Port-Arthure ir apdaužė visųgeriausius maskolių laivus. Ir teip tai pasidarė karė (vaina) tarp Maskolijos ir Japonijos. Japoniečiai keletą kartų bombardavo tą patį Port-Arthurą ir antrą maskolių miestą Vladivostoką. Didesnių kovų dar nebuvo. Kas laimės? ar maskolius, ar japonietis? Dievas žino!

Maskolius yra stiprus, bet ir japonietis yra tvirtus. Vienok kas laimės kovą, tas ir pasinaudos, bet ta karė kaštuos daugybei žmonių gyvybių, o nevienas ir lietuvis tenai savo kaulelius paliks. Už didelias vyresnybes „politikas“ ant galų galo atsako vis žmonės — vargdieniai!

Tetutė.

Karė su japoniečiais kovos mėnesyje nei vieno žingsnio pirmyn nenužengė; priežastis tam, rodos, yra ta, juog abi pusi nebuvo pasiruošę kariauti, o dabar pavasaris atėjęs visiškai sutrukdė, nės upės patvinusios, keliai ištežę neduoda kareiviams keliauti.

Keturis kartus japoniečiai trenkė Port-Arthurą, aptrupino biškį Rusijos garlavius ir matyti, kad Japonija dėl tikai šaudė, kad kitoje vietoje liuosai galėtų iš laivų išlipti ant sausumos kareiviai iš Japonijos atvažiuavę.

Reikia misliti, kad Rusija pergalės Japoniją, jei Kitajus užlaikys neutralitetą, jei kitos karalystės tylės, jei pačioje Rusijoje nepakils revoliucija. Bet iš tokio pergalėjimo daug džiaugsmo nebus, nės tas pergalėjimas lyginsies didžiausiai nelaimei: teisinga čia pritaikinti ruską patarlę „Chot morda w krovni, no za mnoju pobieda“ (nors snukis kruvinas, bet mano viršus).

Daug reikės pinigų išleisti dėl pergalėjimo Japonijos, daug jaunų galvų kris po priešo šarvų, daug vilties įpatų nebegrįž į tėvynę; o kurie sugrįž, arba ilsėsis ant garbės patiestos, arba laižysies iš savo žeidų (ronų), o jiems ir mirusiųjų karėje šeimynoms reikės mokėti kasmetą didžius milijonus. O iš kur juos imti?... reik perdavinėti kuodaugiausiai arielkos ir jau prisigėrusią tautą dar labiau girdyti, beturčius dar didesniais mokesčiais apkrauti, tai

yra ištrekšti paskutines sultes iš nelaimingos gudiškos sermėgos ir dar nelaimingesnio žipono kitų tautų po Rusijos jungu bevaitojančių...

Rusijos rėdos vyrams ligšiol toli gražu neužtekdavo spėkų dėl sunkaus darbo rėdyti tokią plačią viešpatystę, toli gražu Rusija nepavijo vakarinės Europos. Po karės tos spėkos sumažės, o darbas išsiplatins, pinigų bus sunku gauti, o daugiau reikės leisti; mokslas ir išdarbiai užmirs, o tuotarpu nuo jų reikėtų laukti išganymo.

Istorija moka, juog karalystės perdaug išsiplatinusios griuva, Rusija, rodos, jau labai išsiplatino, ir jos prapultį priartins dabartinė karė.

Išgelbėti nuo pražuties ir atgaivinti Rusiją kaipo viešpatystę tegal permaina iš pamato. Togidėl visi geri jos prieteliai laukia permainos. Ji, mat, išverstų dabartinį persenusį, nebetinkantį laikui budą rėdymo, duotų naują rėdą, naują sątaiką ir, beabejonės, liuosybę ir gudams ir visoms tautoms į kruvą su Rusija susikrovusioms.

Motina.

(pagal prancužiško).

Visi sodžiaus gyventojai matė kasdieną seną Liorienę kiutinančią pavakariais pas mokįtoji. Sakė, buk ta 60 metų senutė vaikščiojanti mokintus skaityti, ir juokėsi iš jos užmanymo. Bet ji lyg negirdinti tų juokų, nepaliovė vaikščiojusi.

Ir ištiesų ji mokinosi skaityti prie to paties mokįtojo, kurs kitąsyk jos sunų mokinęs. Seniai jau ta mintis buvo jai atėjusi, bet vis ją atstumdavo — dingojo — per sena esanti... Vienok noras buvo galingesnis — pradėjo mokintis. Ji turi vienaitinį sunų Joną, išlavinusi jį iš paskuniojo skatiko, negailėjusi nieko. Dabar jis tapo garsiuoju rašytoju sostapilyje, sako, aprašinėjas jo paslaptis — visi jo raštais gėrėjasi — ji tik viena, jo motina tų gražių knygų sunaus parašytų negali perskaityti. Jonas jai tankiai raštus atleidžia ir pinigų atsiunčia, bet apie savo knygas nemena. Žinoma, — jo motina nemokita negalės jų skaityti nė suprasti.

Nežinojo vargšė, kad tos apysakos nebutų jai į širdį.

Nuo seno mokytojo dažinojusi apie pragarsėjimą savo mylimojo Jonelio ir apie tąs knygas, kurias rašęs, vieną sykį pasakė jam savo užmanymą mokintis skaityti ir ėmėsi už elementoriaus.

Nuo tos tai dienos ir matė visi kaimynai Liorienę vaikščiojančią į mokyklą...

Kas vakarą ant pusė šeštos atėjusi pas mokytoji, pirmiausia su juo pasikalbėdavo, paskui-gi ėmėsi už knygos. Kalbėjo juodu, koks jis geras buvęs nuo mažų dienų. Ir dabar išaugęs ir ponu patapęs neužmiršta savo motinėlės. Tankiai raštus rašo, siunčia dovanas ir pinigų. Kas meta ant jos vardadienio atvažiuoja ir vieši keletą dienų sodžiuje prie savo motinos nemokančios skaityti.

Bet ant kitų metų jam atvažiavus, jau ji galės paskaityti jo knygas. Kaip jis stebėsis, kaip džiaugsis — jai ir dabar malonų darosi atsiminus.

Mokytojas sakas, galėsianti ji jau už metų skaityti. Džiaugėsi senutė. Pabaigius mokslą dėjo savo elementorių į delmoną ir išlengvo kiutino namon.

*

*

*

Rugsėjo mėnesyje jau senutė gana gerai skaitė, netik maldaknygi, bet ir laikraščius. Laukdama sunaus parvažiuojant, ji išsirengė į artimiausąjį miestelį paskutiniosios apysakos sunaus parašytos pirkti. Norėjo jam ją paskaityti... Koks-gi buvo jos do nuliudimas, knygininkui pasakius, tos apysakos neturint, tik už kelių dienų galėsiąs ją išrašyti iš sostapilio ir atsiųsti jai... Su suspausta širdimi išėjo ji iš knygyno. Ne galėsianti jau sunui paskaityti paskutiniosios jo apysakos... Ką beveikti? paskaitys nors laikraščius ir pasakys, kodėl mokinosi.

Sunui atvažiavus motina negalėjo atsidžiaugti, atsižiūrėti. Jonas ištikro buvo geru sunumi; atvykus į savo sodžių tuoj pamezdavo savo puikybę ir likdavo lyg mažą Joneliu, maloniu ir mylinčiu. Užtat prašvzdavo sienos to gimtinio namelio ir atlikdavo daug atminimų, kuriais senutė penėjosi per ištisus metus.

Ant rytdienos motina prašė sunaus parnešti iš kito kambarėlio laikraščius. Jis nusistebėjo, bet jai antrą kartą

prašymą atkartojus, atnešė. Labiausiai dar liko nustebintas seniukei pasakius mokant skaityti. Neįtikėjo.

— Matai, vaikelai, — tarė motina, — man labai liudna buvo negalint skaityti tavo rašytų knygų, dėlto ėmiau mokintis ir išmokau. Gali paklausti ir mokytojo. . . . Norėjau tau paskaityti paskutinę tavo apysaką — bet negavau jos pirkti. . . Dieve mano, ir užmiršau kaip ji vadinasi. . . .

Sunus pabalo. Jis virpančiu balsu tarė:

— Tai vis dėl manęs esi dariusi. . . Gal turi mano knygą? . . .

— Mano nelaimė, negavau — atsakė motina — bet turėsiu; knygininkas žadėjo atsiųsti. Dabar klausyk, skaitysiu! — Užsidėjus akinius, išlengvo, aiškiai skaitė. Jonas persigandęs sustojo. Nudavė klausantį, bet ištikro nieko negirdėjo. Jis įsižiūrėjęs į šventąjį motinos veidą manė, juog ji dabar galinti skaityti ir suprasti visas ir paskutiniają jo apysaką, kurioje begėdiškai aprašė gyvenimą už kulisų. Jis niekad nesitikėjo, kad tos knygos galėtų patekti į motinos rankas, tos baltos ir geros sodietės, kuri tarp pievų ir laukų ligšioliai nesuteršė savo minčių tokiomis biaurībėmis, apie kurias buvo ten rašyta. Dieve mano, tai tos knygos galėtų papulti tarp tų baltų sienų. Jąs galėtų skaityti ta gryna senutė, senatvėje išsimokinusi skaityti, idant pažintų savo mylimojo sunaus darbus — jo begėdiškas apysakas! Širdis jam kone sprogo. Jis, kurs visados didžiavosi savo darbais, jis, kurs ėmė už juos didžius pinigus — dabar stovėjo ties tą seniuka nusigandęs ir nusiminęs. Jei įgalėtų sudegintų visus savo darbus, idant į juos nepažiurėtų tos geros motinos akis. . . .

Baisu jam buvo. Kad motina žinotų, kuo jis pragarsėjęs — ji nesigėrėtų, ji gėdintų tokio sunaus! Jis niekad to neužmirš, ir ta mintis užtemdys jo gyvenimą, kad jo 60 metų motina išsimokino skaityti, idant pažintų savo sunaus — begėdiškas apysakas!

— Ne, ne, ne! — sušuko mintyje.

* * *

Motinai pabaigius, sujudintas puolė prie jos rankų ir bučiuodamas prašė dar skaityti.

— Gailu, kad neturiu tavo knygos — vėl tarė motina. — Beje gal poryt dar čia bus, žadėjo man ją atsiųsti — pamatysi kaip skaitysiu. . . .

— Ne, ne, matule, negaliu, turiu važiuoti į sostapilį. Bet, matut', aš prašysiu knygininko, idant tos knygos tau nesiųstų, ji man netinka. Aš parašysiu daug geresnę už visas mano parašytas, aną atsiųsiu kitą mėną. Ar gerai, matut'?

Ir bučiavo jos rankas, prašė, idant lauktų. Ji sutiko, bet didžiai užsiviliusi ir liudna, kad teip ilgai reikės laukti. Ašaros jos mažose akyse pasirodė.

Jonas gi malonėdamas kalbėjo:

— Aš norėčiau, matut', idant nuo geriausios pradėtum. Anos butų tau svetimos, bet dabar parašysiu tokią, kurią balsiai galėsi skaityti visiems kaimynams.

Pradėjo pasakoti, kokia ji busianti. Jis ją čia ant laukų atvažiuosias rašyti. Bus joje ir kaip vaikai iš mokyklos grišta, ir ratų dūzgėjimas, ir apie skaidrų žvaigždėtą dangų, ir kaip poteriams skambina, ir paukščių čiulbėjimas, svirplių čirškėjimas, visi balsai ramaus, doro ir darbštaus sodžiaus. Dar ant to puikaus pado bus gera, gera, sena sodietė. — —

Nepamelavo. Visą žiemą išsėdėjęs sodžiuje, įsiklausęs į jo balsus parašė knygą visai ktonišką; ją galėjo visi skaityti ilgaus žiemos vakarais.

Motina gi ją atidengusi, ant pirmojo lapo rado parašyta: „Paukauta mano mylimai motinai.“

N.

Žvaigždutė.

Paskutiniai spinduliai nusileidusios saulės svajotoje tamsumoje apdengusioj žemę; vakarų šalis apsiutė raudonais spinduliais tik ką užlindusios už kalnų saulės, o rytuose viešpatavo didis tamsumas; visas dangus šviesmelsvas. Ant to šviesmelsvo dangaus žibavo viena prieš kitą žvaigždutės, rodos, gėdėdamosi, kad užėmė vietą saulės, kuri dar neseniai siuntė nuo dangaus ant žemės savo šviesius spindulius ir šilumą. Tarp tų daugelio žvaigždučių įpatingai viena

rodėsi nusigandus ir bliednai žibėjo, tartum jau norėdama suvis užgesti.

„Ak kaip silpnai aš išrodau sulygus saulę, pasikavojusią už žemės, — manė ta žvaigždutė — ir kaip menkai aš išžiuriu sulygus tekančią mėnulį. O ir tarp savo draugių žvaigždučių aš paskutinė esmi.“ Mirktelėjo žvaigždutė ir kelios graudžios ašarėlės nukrito nuo jos ant ištroškusios po dienos karščiui žemės. Kitos josios draugės linksmai mirgėjo viena prieš kitą, ir, žiurėdamos išviršaus ant žemės, raminosi, kad nors truputį nakties tamsumą apšviečia.

— „Ko gi teip liudi, ko teip verki, sesyte?“ — užklausė viena iš draugių šios žvaigždutės.

Bet ši žvaigždutė tylėjo ir dar labiau stengėsi paslėpti savo nuliudimą prieš akis savo draugių. Toj' valandoj' lengvas debesėlis pakilo nuo vakarų ir ramiai artinosi prie visų žvaigždučių; turbūt jis norėjo jas paerzinti, žinodamas, kad kiekviena iš jų norėtų amžinai šviesti, žiurėdama ant žemės.

— „Ak įkirus debesie!“ — sušuko visos vienu balsu, „prasišalink kuonogreičiau ir duok mums ir vėl pamatyti žemę.“

O debesėlis lengvai nusišypsojęs ištare: — „Vai jūs žvaigždutės, jums labiau rupi, kad jus matytų žmonės nuo žemės, negu kad jus matytumėte žemę.“

Ir pamaži juokdarys — debesėlis uždengė visas žvaigždutes, kurios į jį žiurėdamos pyko ir mirkčiojo. Štai atėjo ant galo ir prie mūsų žvaigždutės mislidamas, kad ir ta ant jo užsirustino; ale kaip nusistebėjo pamatęs josios džiaugsmą ir nusišypsojimą.

„Kodėl, žvaigždute, vieton susiraukimo, žiurėdama į mane teip meiliai šypsaisi?“ — prabilo debesėlis.

— „Ak mano mielas debesėli! skubinkis greičiau mane suvis uždengti kad manęs tokios menkos žmonės nuo žemės nematytų,“ — pratarė žvaigždutė; ir didis nuliudimas ant jos veido pasirodė ir dvi graudžios ašarėlės nuo jos ant žemės nukrito.

Ir debesėlis linksmai juoktis pradėjo, o paklausęs jos prašymo, ilgesnį laiką ties ją apsistojo, uždengdamas ją nuo žmonių akių. . . .

Tuomtarpu ant žemės visai kas kitas įvyko, negu tas, ką ši žvaigždutė mislijo.

Štai girios tankumyne pradėjo temti, ir mažas kelelis iš akių keleivio suvis išnyko; ale keleivis saulei nusileidus tuojaus savo akis įsmeigė į šviesmelsvą dangų, jieškodamas mūsų žvaigždutės, kad ši jam parodytų kelią ir neduotų klaidžioti po girios pelkes... Pamatęs ją keleivis nudžiugo ir drąsiai ėjo, mislidamas, kad ta žvaigždutė laimingai nuves jį prie siekio jo kelionės...

Bitik kaime Matulienė, stovėdama po langu savo pirkios, rodė savo mažam Kazukui mūsų žvaigždutę, tarydama: — „Žiurėk, vaike, kaip šviesiai blizga ant dangaus ta žvaigždutė, kaip mirga žiurėdama į tave, rodos, norėdama tave pabučiuoti, ir kaip ji tave mokina, kad per visą savo gyvenimą butum naudingas žmonėms“....

A, a! net išbalęs girtuoklis Levonas, kursai iš Sasnavos karčiamos vidurnaktyj' išėjo, pamatęs mažą žvaigždutę, pratarė į savo draugą girtuoklį Akelį: „Nemyliu saulės, nės per aiškiai šviečia, nei mėnulio, kursai bliednai mirga, o nei trupučio nešildo... O ant šios žvaigždutės, kuri šviesiai blizga, tai nors visados žiurėčiau“....

Tuomsyk debesėlis uždengė žvaigždutę: ji prapuolė iš akių visų, kurie į ją žiurėjo, o žodžiai gailėsio ir išsiilgimo žvaigždutės pasirodė ant lupų visų.

Kirtinas.

Kaip šiaučius Vyla prigavo žydą Mendelį.

P a s a k a.

Buvo kitą-kartą šiaučius pravarde Vyla, kurs teip-pat kaip kiekvienas šiaučius degtinę mėgdavo patraukti. Vieną-kartą šiaučius Vyla, užsidėjęs ant nugaros kurpalių ir ylių maišelį, ėjo į kckį tai sodžių ar dvarą čebatų siūti, ir pakelyje užėjo į karčiamą pas žydą Mendelį, norėdams valandą pasiilsėti ir, žinoma, degtinės burnelę išmesti. Bet koks jo nusistebėjimas buvo, kada jis pamatė, kad žydas po karčiamą galvą suėmęs vis bėgiojo ir rekė: Ai — vai mir! aš prapuoliau! ai — vai mir, aš prapuoliau!

— Kas tau yra, panie Mendeli? klausė nusistebėjęs šiaučius.

— Ai — vai mir! aš prapuoliau! vis dejavo Mendelis po karčiamą bėgiodamas.

— Sakyk, panie Mendeli, kas tau yra? vis klausė šiaučius.

— Ai — vai mir! mano tėvas kuotikt numirė! išstenėjo žydas.

— Na, tai kas? visi mirsime: ir tu mirsi, ir aš mirsiu! ramino šiaučius žyda.

— Žinoma, kad mirsime! nustenėjo žydas, bet mano tėvas Kaune turėjo namus, kuriuos buvo užrašęs mano broliui Jankeliui, bet prieš smertį tuos namus norėjo užrašyti man ir... nebepaspėjo...

— Aa! tai suprantu tavo, panie Mendeli, nuliudimą... tarė šiaučius Vyla ir paprašė žydo „puskvatierkę“ degtinės.

Žydas atnešė šiaučiui degtinę ir pastatė ant stalo, o pats vis aimanodams laiks nuo laiko įbėgdavo į galutinį karčiamos kambarį, kuriame ant lovos nuo pusės valandos gulėjo dar šiltas jo numirusio tėvo kunas. Kada Vyla jau baigė degtinę gerti, atėjo prie jo Mendelis ir šalip jo ant suolo atsisėdęs pradėjo aimanuoti.

— Ai, ai, ai — vai! Kad aš pamisliju ant to, koks buvo geras mano tėvelis, kad man viską paliko ir tą karčiamą man paliko, ai, ai, ai — vai tiktai tą namų Kaune man nepaspėjo užrašyti ir numirė... kad butų dar pagyvenęs dvi — tris val andas ant tos vieto, butų man ir namus užrašęs, dėlto kad aš, žiurėk, pusę valandos pirm jo smerčio pasiunčiau purmanką į miestą X. parvešti notarijų (rejentą), kurs už pusę valandos gali jau parvažiuoti... ai-ai-vai, o mano tėvas mirė!...

Šiaučius Vyla, klausydams tos žydo kalbos, savo širdyje teip-pat pripažino, kad nabaštininkas buvo ištiesų geras žydas, dėlto kad jis jau nekartą jam per amžių „pabargavo“ degtinės puskvatierkę, ir ant tos nabaštininko Mendelio geros širdies šiaučius Vyla pamislijęs, norėjo jau apsiverkti... bet žydas vienkart atsistojo nuo suolo, išsitiesė ir prieteliškai į šiaučių tarė:

— Ar, žinai, Jonai, buk mano prieteliu! gelbėk mane, aš prapuoliau!

Vyla tos kalbos nesuprazdams paklausė:

— Ką aš tau, Mendeli, begaliu pagelbėti? Tavo tėvo iš numirusių aš jau nebeprisikelsiu. . . .

— Ai, ai, ai — vai! stenėjo žydas, aš ne apie tą kalbu, aš kalbu apie tuos namus, kurie Kaune yra, o kurie man prapuolė. . . .

— Ir ką dabar reikia daryti? stebėjosi šiaučius pečius traukydams.

— Ai, ai, vai, man viena gera mislis į galvą atpuolė, kalbėjo pašnibždžiu žydas, į visas puses nužiūrėdams, kad nieks neišgirstų jo kalbos.

— Ir ką aš tau, Mendeli, galiu gerą padaryti? klausė šiaučius dar vis nieko nesuprazdams.

— Žiurėk, Jonai, tarė pašnibždžiu žydas, už pusę valandos parvažiuos tas notarijus ar rejentas, kaip aną vadina, ny tas ponas, kurs prieš smertį žmonių testamentus rašo ir tvirtina, ny jis dar nežino, kad mano tėvas mirė, ny padarykime teip, kad tu į mano tėvo lovą atsigultum', ir kada tas ponas parvažiuos ir tavęs klaus mano tėvo vardu: kam tuos namus Kaune po savo smerčio nori palikti? tai atsakytum', kad: man, tai yra sunui Mendeliui. . . .

Ta mislis šiaučiui Vylai labai patiko, dėlto kad jis iš kalno jau žinojo, kad jis už tą nuo Mendelio apturės geras „magaryčias“. Ir Vyla ant to tuojaus sutiko. Žydas šiaučiui tuojaus atnešę degtinės butelį, ir jie išgėrę po keletą degtinės stiklą, tuojaus rengėsi prie darbo, dėlto kad greit' turėjo parvažiuoti tas ponas notarijus. Mendelis su pagelba Vylos ir savo pačios Sorės, tuojaus lavoną savo tėvo išėmė iš lovos ir išnešė į kitą kambarį, tuojaus šiaučių Vylą apvilkdino baltais marškiniiais, uždėjo ant galvos germulką, paskui Mendelis nukirpo nuo savo nabaštininko tėvo galvos — peisus ir barzdą ir uždėjo viską Vylai ir teip tai šiaučius Vyla atsigulė į lovą kaipo tėvas Mendelio ir didiliais patalais (duknomis) užsiklojo. Sunus Mendelis, žiurėdams į šiaučių Vylą, net gėrėjosi ir barzdą sau glostė, kad jam tokia gera mislis į galvą atpuolė, ir kad jis turėdams tėvo testamentą, tuos namus Kaune nuo savo brolio atims. . . .

Šiaučius Vyla, lovoje atsigulęs, pareikalavo dar nuo Mendelio „liekarstų“, tai yra degtinės atsigerti dėl drąsumo, o Mendelis, tuojaus jam pusbutelkę ir atnešė. Neilgai trukus lauke suskambėjo ir prie karčiamos privažiavo vežimas, iš kurio išlipo trys žmonės: buvo tai tas ponas notarijus, jo sekretorius ir dar vienas liuditojas ir jie visi trys įėjo į karčiamą.

Mendelis tuojaus išbėgo į priemenį anų priimti ir kepurę nuo galvos nusiėmęs su visų didžiausiu nusižeminimu pasveikino. Kada tai jie visi suėjo į karčiamą, tai Mendelis apreiškė jiems, kad jo tėvas yra labai silpnas ir nori dirbti testamentą. Ponas notarijus norėjo pamatyti ligonį ir išgirsti iš jo lupų „paskutinę jo valią“... Žydas atrakino galutinio kambario duris, ir jie visi įėjo ligonio pažiūrėti. O „ligonis“ tai putavo, tai dusavo, tai šaukė — rėkė, kad jam silpnu, kad jis greit numirs.

— Ai — vai mir, aš numirsiu! aš nebeišturiu, ai-vai-mir! šaukė šiaučius Vyla lovoje atsigulęs, nuduodams senį žydą Mendelį.

— Tai tamista nori testamentą dirbti? paklausė notarijus priėjęs prie lovos.

— Ai — vai, aš noriu testamentą dirbti! atsakė Vyla tarsi dvasią gaudydams.

— Gerai. Ir kam tamista savo turta nori užrašyti? vėl klausė notarijus.

— Ai — vai mir! aš noriu palikti visą savo turta savo sunui Mendeliui, tarė šiaučius lovoje gulėdams, bet tuojaus atsikreipęs į Mendelį tarė: — Ai — vai, sunau mano Mendeli, kad kas po mano smerčio nekalbėtų, kad tu man prikaltėjau viską tau užrašyti, tu dabar išei iš tos triobos, o mudu su ponu šitai vienuodu pasišnekėsiva.

Mendelis, nors nenorėdams, bet ant to paliepimo savo „tėvo“ išėjo iš triobos laukan. —

Kada Mendelis išėjo laukan, tai „ligonis“ vėl atsiliepė:

— Ar žinai, pone, tamista visoki sekretą arba paslaptį užlaikysite?

— Ak, apie tą nėra ko ir kalbėti! tarė kniošterėjęs notarijus, dėlto kad mes dėlto jau prisieką esame priėmę.

— Tai-gi, kalbėjo toliau šiaučius, nuduodams senį Mendelį, aš savo turto vaikams užrašyti nenoriu, dėlto kad mano vaikai, šitasai Mendelis ir antras Jankelis, yra blogi žmonės, manęs seno jie neguodojo, bet jie mane vis barė, iš manęs juokėsi, ai — vai mane kartais dar mušė . . .

— Tai ir kam tamista misliji užrašyti savo turtus? klausė notarijus.

— Ai — vai, aš turiu čionai apygardoje vieną labai gerą žmogų, kurs mane visą amžių slaugė, mane ramino, mano tikru prieteliu buvo, to žmogaus vardas yra Jonas, o pravadė Vyla . . . jis yra šiaučius . . . aš jam noriu Kaune savo namus užrašyti . . .

— Bet jis, turi buti yra katalikas?

— Ai — vai, tegul jis tūna katalikas, bet tuos namus aš jam užrašau . . .

Nebuvo ko daryti. „Ligonis“ apreiškė savo „paskutinę valią“ ir notarijui aną tikt bereikėjo išpildyti. Notarijus paliepė tą „valią“ savo sekretoriui užrašyti ir norėjo „ligonio“ paklausti dar apie kitus turtus, bet šiaučius teip garsingai pradėjo dejuoti, kad iš to kambario kuogreičiausiai reikėjo bėgti laukan. Ir notarijus suėmęs savo raštus ir knygas norėjo išeiti jau laukan, bet ligonis vėl prašneko:

— Ai — vai, pone, tiktai apie tą nesakyk nieko mano sunui Mendeliui, o tą testamentą, kurį parašysi dabar, po mano smerčio atiduok tam šiaučiui Jonui Vylai, ai — ai aš jau po tamistos išvažiavimo tuojuau mirsiu, dėlto kad mano širdis teip yra slabni . . . teip slabni.

Notarijus dar pažiūrėjo ant aimanojančio ligonio ir linkterėjęs galvą išėjo laukan į karčiamą, kurioje tai ir pabaigė testamentą rašyti. Mendelis bėgiojo aplink notarijų, budams linksmas, kad jam pasiklojo teip laimingai „gešeftą“ pabaigti. Notarijus, apturėjęs nuo Mendelio gerą užmokesnį ir vaišias, išvažiuodams pasakė, kad tą testamentą, kurį jis dabar parašė, po „tėvo“ smerčio jam apgarsins, o dabar jis aną namon su savim' išsivežias.

Kaip tiktai notarijus iš karčiamos namon išvažiavo, šiaučius Vyla bringt tuojaus iš lovos atsikėlė ir abudu su Mendeliu tuojaus vėl įvilko kuną numirusiojo senio Mendelio ir padėjo į lovą. Sunus Mendelis savo numirusiam tėvui.

išprovijo gražias laidotuves, ant kurių buvo pakviesti penki rabinai ir teip-jau daugybė žydų iš visų apylinkių miestelių. Antrą dieuą po laidotuvių Mendelis nuvažiavo pas notarijų testamentą atsiimti, bet koksai Mendelio buvo nusistebėjimas, kada notarijus jam apreiškė, kad tą testamentą jis turi atiduoti šiaučiui Jonui Vylai, kuriam jo „tėvas“ numirdams užrašė Kaune namus!

— Ai — vai, ai — vai! aš prapuoliau! rėkė Mendelis dabar balsingiaus kaip po tėvo smerčio ir ant galo notarijui išpasakojo visą tiesą, kaip juodu su šiaučiu Vylą testamentą dirbo.

Notarijus, išklauses žydo kalbos, prasijuokė, bet testamentą atidavė Vylai, kurs paskui Kaune tuos namus nuo Medelio atprovojo, bet paskui prie degtinės butelio juodu vėl susitaikino.

T. Ona.

P. Užpilskis.

Buvo tai vieną vakarą, žinoma žiemą, kada miesčionis jpač randa daug priežasčių ant pramanėlių, pas poną Kiauraitį susirinko keliolika svečių. Nežinau dėlko, bet moteris nebuvo to vakaro dalininkės: gal, kad nebuvo šokių.

Vyrai patįs vieni žinoma po truputį girksnojo, potam kortas lošė; kas vistant, kas preferansą, o dvi partijos dabar mylimąjį vintą. Užpilskis apskritai atsargiai lošta, tankiai net permažai užšaukia, negu išpuola, bet kad galva įkaista, tai pradeda karščiuoti. Lig vakarienės jis turėjo net 115 plus, pagal jų sankalbos 5 rub. 75 kap. Bet po vakarienės gerai įkaito ir potam kožname lošime įsišoko per daug, užtat pralošo viską ir dar gerokai pridėjo. Kelis kartus net metė kortas, sukeikdamas teip, kaip prie moteriškų keikti neišpuola, bet vėl rustybė greit perėjo, ir jis, laukdamas vis geresnės kortos, lošo toliaus. Ir negal sakyti, kad jį korta persekiojo, tik nelaimė, kad p. Užpilskis norėjo visus peršaukti: užtat buvo šlemai be trijų, penkios be keturių ir tt. O čia Kiauraitis vis pildė stiklus, ir Užpilskis labiausiai siurpo. Su laiku jam ėmė rodyties, kad kortos iš jo juokias ir lig per akis apgaudinėja. Rodos akurat ėjo

pas jį tuzas, žiuri — devynakė; čia tartum iš duodančio rankų krito ties jo karalius, veizi — aštunakė arba keturakė begulinti. Užpilskiui tapo lig baidu: jam pasimatė, kad raganiai su juomi lošta. Užtat ilgai nebetrukus suvedė rokundas, užmokėjo 8 rublius su kapeikomis ir išsiskyrė iš linksmios kompanijos.

— Palauk, dar sulošime kokius tris roberius, — norėjo sulaikyti Kiauraitis.

— E, vėlas laikas, pati laukia.

— Bene po pačios puspadžiu tupi? — atsiliepė Kiauraitis.

— Tai, ba nepatinka, kad zirzia.

— Zirztų ji man, tuojaus parodyčiau, iš kur dantis dygsta.

Užpilskis nesidavė perkalbėti ir atsisveikinęs su visais, išėjo. Pertamsu nebuvo: nors lietus dulkė, bet liampos gatvę užtektinai apšvietė, įpatingai apie pakraščius. Užpilskis norėjo pėsčias namon pareiti, bet kojos buvo truputį perliaunios. Išvydęs vežėją, jis apsistojo ir, atsirėmęs į liampos stabą, valandėlę pamislijo, ar čia važiuoti ar pėsčiam kulniuoti. Ant galo nutarė, važiuosiąs. Pašaukė vežėją ir ėmė derėtis: tas nori 20 kapeikų, Užpilskis duoda tik 15. Po ilgų dermyčių vežėjas paprašė sėsties ir nuvežė už 15, bet per Užpilskio apsirikimą gavo 5 rublius auksinius.

Įėjęs į savo priesienį, Užpilskis persigando. Nebevienu vakarą jam skraidė žieželkos iš akių, ir jis truputį krupčiojo: bet dabar pilnas priesienis ugnies; pagraibęs apie sienas, jis rado stalavąsias duris ir per stalavąją nukeliavo į savo gulimąją į kambarį. Ir gulimoji stuba ugnies pilna, net langas raudonas. Užpilskis pradėjo abejoti, bene serga, susigriebė už kaktos, bet kakta šalta. Suskambino, kad ateitų tarnas.

Atėjo tarnas su žvake. Užpilskio akyse ugnis pražuvo, tik apie žvakę matės didelis ugninis ratas.

— Ko ponas reikalauji?

Užpilskis pats nežino, ko jam reikia.

— Rytą manęs nežadink, pakol aš pats atsikelsiu, supranti! Gali eiti gulti.

Pasilikęs pats vienas, Užpilskis greit nusirėdė ir atsigulė, bet ilgai negalėjo užmigti: akyse vis ugnis. Jis užimerkia, užsikloja galvą, — vis tiek pat. Potam jam pasirodė, kad jis pats pavirto į kirminą, kad jo galva nutruko ir nuskrydo į kambario kertę. Jis persigando ir suriko nebe savo balsu. Bet kad tik suriko, jis vėl pavirto į tą patį Užpilski, ir vėl ugnis akyse. Po ilgo kamavimos jis užmigo ant galo, bet miegas buvo neramus. Per sapną jis lošo nuolat kortas ir pasilikęs ant šlemo be trijų, vis atsibudo.

Apie dvyliką jis atsikėlė; butų viskas gerai, tik galva užia, šleikštu, apie valgymą nesinori misliti. Apsiprausęs, bet dar nesuvisai apsidaręs, jis iškišo galvą pro duris ir išvydo pačią.

— Kad jus velniai! Turiu tarną, dvi tarnaiti ir tai dar neapruošia visko. Lig dvilikos gulėjau, o batai (čebatai) nenuvalyti.

— Reikia palikti batus už durų, tau miegant visi bijo įeiti.

— Čia vėl išsiaiškinimas . . . O tu, ką murijai? Negalėjai paimti? Man visur reikia valkioties, visus aprupinti, apžinoti, o tu nei apie namus negali apsiruošti!

— Tai, tą giesmę ant ryto vis giedi, jei vakare gavai pasigerti.

Pakol tarnas valė batus, Užpilskis rimodamas mislijo apie vakarykščią dieną.

— Kvailas buvau, tikrai kvailas! Buvau nuplikęs visus, ir kam man reikėjo sėsties po vakarienės! Bučiau pasiėmęs savo apie 6 rublius ir namon . . . E, tie šiuleriai! mato, kad aš užsidegiau ir varė vis pergiliai! Tegu, tegu! parodysiu aš jiems kada nors, kad nevis galima ant mano nervų atsi-duoti. Kad tik varys ir atiduosiu.

Įnešė tarnas batus ir pavadino prie pietų. Prie stalo Užpilskis ant visų užpuolė, vaikus pravirkdė ir nuo stalo nuvaikė; prikaišiojo pačiai jos apsileidimą ir tinginystę; barė mokįtoją (gubernantką) už prastą vaikų mokinimą.

— Koki tu mokįtoja, ką tu išmokinai! Veizėk, vaikai su manimi nepasisveikino, už stalo nemoka sėdėti! O alga, brač, imi gerą, nėra ko!

Guvernantka pasiklausė, pasiklausė ir, padėjusi šaukštą, nuo stalo atsitraukė. Pasišalino ir pati su savo giminiečiais, atvykusiais pasikieminėti, kurių teipogi Užpilskis neaplinkė ir, ką buvo pelnę jo akyse, už kalnieriaus užpilė. Pasi-likęs pats vienas, Užpilskis paniurnėjo truputį ir vėl nuėjo gulti. Atsikėlė vakare, jau visiškai išsiblaivėjęs ir susigėdo, atsiminęs apie pietus. Už tat prie vakarienės visiems buvo lipšnutis, švelnutis, lyg protingas gydytojas prie opaus sopulio.

J. Marg.

Eilės.

Laimingai buvau . . .

Laimingas buvau, kol nežinojau,
Kas yra meilė arba liudnumas,
Tartum padangėms mislioms lakiojau
Ir jaunos minties maišės su dumais.

Paaugau mielam' krašte Lietuvos,
Brangi tėvynė mane auklėjo,
Tik vaiko laimė neilga buvo —
Greit' jaunikaičio metai atėjo.

Putė vėjelis į šiaurių šalį,
Nuputė mane prie vilnių šaltų,
Radau ir čionai brolių daugalį
Ir lietuvaičių veidelių baltų.

Kad svetimtaučiai man' persekiojo,
Norėjau širdį kuom palinksminti,
Tarp lietuvaičių meilės jieškojau,
Su kuom liudnume nusiraminti.

Atradau jauną skaisčią panelę,
Už visus turtus skaičiau brangesnę,
Ir kad Lietuvos buvo dukrelė, —
Didžiam' liudnume buvau linksmesnis.

Paniekinimus kada nešiojau,
Persekiojimai kada kankino,
Visą linksmybę turėjau joje
Liudną širdelę mano ramino.

Daugiau nebuvo ko pageidauti,
Tiktai ką turiu, kad užkavoti,
Ir ką nuo Dievo dar reikalauti?!
Už Jo mylistą tik dėkavoti?

Nors šaltas vėjas šiaurių šalėlės,
Džiaugiuos kad galiu ašen turėti
Mielos Lietuvos tikrą dukrelę;
Džiaugiaus kad galiu aną mylėti.

Oi, buvo linksmios laimės valandos!
Neilgai širdis anas vartojo,
Nės po linksmybių liudnumas randas,—
Teip ir su mano linksmybe stojos.

Pakilo vėjai šiaurinės pusės,
Baltijos Juros užliejo vilnis,
Ir susiubavo smiltynų pušis . . .

Likau liudnume vienas paskendęs.

Meilę, linksmybę, ką ligšiol jaučiau,
Atėmė mano mielą panelę,
Ją su meilumais glaudž' svetimtaučiai . . .
Kaip replėms drasko mano širdelę.

Pabusk, tu meile ir džiaugsme mano,
Atmink ant brangios lietuvių tautos,
Atmesk svetimus meiles romanus,
Vien' ant žabangų dėl tav' sukrautus.

Sugrįžkit vilniš, į savo vietą,
Ir jūs sviravę nustokit' pušis,
Sugrįžk greitesniai o numylėta!
Prie brangių vaikų senos matušės.

Nurimk ir mano jauna širdelė,
Gana liudnauti tau svetimoje,
Yra Lietuvai kita dukrelė
Ir ją atrasi tu Lietuvoje.

Tėvynėj' yra šimtai dukrelių,
Kurias Lietuvą prie savęs glaudžia,
Man tiktai gailu žiedrių akelių
Kuriuos aptemdys greit svetimtaučiai.

Paukštelis.

Audros.

O! Koks oras baisus . . .
 Lytus krenta smarkus
 Ir vėjas medžius lenk', lig žemės . . .
 Langus aš pradariau,
 Audros balsą labiau
 Išgirst', paklaudyti norėdams.
 Vėjas daužia langus . . .
 Mano skausmas baisus
 Kaip replėmis drasko krutinę . . .
 Verkti norės daugel,
 Kaip priminsi aš vėl
 Lietuvą — brangiausią tėvynę . . .
 Bet be darbo niekas
 Ne išeis čia geras,
 Jeigu rankas sudėję sėdėsme:
 Reik' darbuotis karštai
 Ir privargti labai;
 Ką padirbsme — paskui pažiūrėsme . . .
 Žmonės apšviesti bus,
 Lietuva nepražus,
 Bet garbė jos skambės kuo plačiau!
 Jos didvyriai garsus
 Platins mokslus augštus;
 Lietuviams bus gyventi ramiaus!
 Tai dėlto gi draugai
 Pasapnavę ilgai,
 Prie to darbo męs greit' paskubėkim,
 Nors tas darbas sunkus,
 Mums tur buti meilus:
 Męs didvyriais palikti norėkim!
 Tada audros balsai
 Linksmins širdį tiktai,
 Kad po Lietuvą bus vienybė!
 Žmonės lygus tad bus,
 Ir ponybė pražus,
 Viešpataus vien tikt šventa liuosybė!

Tada laimė užstos,
Laimė mūsų tautos,
Laimė amžinai — ilga, didi . . .
Ir liuosybės šventos,
Kaip ir spėkos tvirtos
Pavydės visados mums kiti!

Merkelis.

Baltijoje.

Užia Baltijos girelė,
Saltas pučia ją vėjelis,
Girioje skamba giesmelė
Liudnai ją giesta paukštelis.
Tarpo girių užaugusių,
Kurių kirvis neužgavo,
Tarpo žalių eglių, pušių
Augštytyn siunčia giesmę savo.

Čia ant žalios pušies šakos
Skamba giesmė ano skaudžia . . .
Ką prieš save anas mato?
Ar ano kas širdį spaudžia?

Ko, paukšteliau, tu liudnauji?
Dėlko esi nusiminęs?
Ko pasilgai, ko ilgauji?
Dėlko manęs neramini?

Čia laiminga yra šalis,
Yra tanki čia giružė,
Tau linksmybių čia daugalis
Šaltas vėjas dėl tav' užia.

Man nelinksma ta girelė,
Nės ne mano čia tėvynė,
Ne priklauso jai širdelė,
Todėl esu nusiminęs.

Mano šalis — tai Lietuva,
Kurios širdį teip kankina,
Kurioj' mano laimė buvo,
Kuri pirmu man' ramina.

Dabar mielojoj' tėvynėj'
 Žali miškai iškapoti,
 Neberasi tankumynės,
 Neturėsi kur giedoti.

Ten laukelis bus meilesnis
 Kaip tankioji girelė,
 Tenai busiu laimingesnis,
 Linksmai suskambės dainelė.

Palik čia, mielas paukšteliau,
 Linksmink čia mane per dienas,
 Neskrisk Lietuvos kraštelyj',
 Nės paliksiu aš čia vienas.

Palukėk dar čia, paukšteliau,
 Užtekės giedri saulelė,
 Apšvies į tėvynę kelį,
 Nuramins ir mums širdelę.

Paukštelis.

Atminimas.

Metuose 1825 nepertoli nuo Geištarų ant Šešupės kairiojo kranto gyveno jaunas dvarokėlis, (prastai sakant); tarnavo pas p. Skomskį, kuris tuokart turėjo savo Rementiškių dvarą. Tas jaunas mūsų dvarokėlis, kurio vardas Jurgis St., vedė moterį, neturtingų tėvų dukterį Oną, su kuria visa savo amžių sutikime gyveno. Tuodu neturtėliai tapo laimingi tuomi, kad juos Dievas apdovanojo dviem sunais ir dviem dukterimis, kuriuos jie užaugino dievobaimingai, pratindami iš mažų dienų būti pritinkančiais prie žmonijos. Antra ju laimė buvo, juog tapo apdovanoti trimis margais lauko, kur ir apsigyveno ant savo locnasties, kaime Bobių. Čionai gyvendami neturėjo tiek, kad galėtų visi maitintis iš tų 3 margų, per ką buvo priverstais, savo vaikučius leisti tarnauti pas ukininkus, arba, į dvarą.

Iš jų dviejų sunų labiausiai atsižymėjo Petras, kurs gimė Rementiškių dvare 1835 m. gegužės mėn. Sulaukęs gero piemens amžiaus, tapo išleistas pas ukininkus ant

tarnystos; beganydamas gyvulėlius vasaros laike, mokinosi visokių išdirbimų kaslininkystės amato: dirbo žagrias, pindavo su visokiais išgrazinimais gurbučius (krepšas), viedrius, medinius šaukštus, už kuriuos ukininkai mokėdavo po 5 kap. ir daugiau. Daug man papasakojo apie Petro augimo dienas ir jo stropumą.

Kada Petras pastoj į liuomą berniuko, teip įsikėlė su savo gabumu tarp jaunumenės, kad Endriškių kaimo bernai išrinko jį „staršina“ ant visų kaimo bernų, labiausiai dėl tvarkos darymo naktigonėje.

Nepoilgo Petras pakliuvo į maskolių rankas, turėjo tarnauti kariumenėje, kas traukdavosi tuokart 25 metai; bet ir čionai Petras nenusiminė, vien tik meldė Dievo sveikatos ir kantrybės. Bet ant jo laimės parvažiavo iš Varšavos p. Skomskis, pas kurį Petras tarnavo per važnyčia (furmonas), ir per savo pono užtarimą likosi liuosas nuo tarnystos kariumenėje. Iš priežasties tokio išsiliuosavimo Petras ištarnavo pas savo poną daugelį metų beveik uždyka, teip kad pelnė metinę algą 5—7 rublių ant savo aprėdalo... Po nekurio laiko Petras susiprato, juog uždyka tarnauja savo ponui, ir neilgai laukdamas pristoj pas ukininką, pas kurį susiderėjo algos 15 rub. ant metų ir drabužius. Čionai betarnaudams užsiimdavo užrubežiniais tavorais, t. y. pernešdinimu jų per rubežių, už ką gaudavo procentus nuo pirklių pagal svarumą ir brangumą tavoro... Teip besidarbuojant dienomis ir naktimis Petruai gerai pasisekė; tame tai laike vedė moterį, vardu Mariona Kauneckiuote; ne buvo ji turtingų tėvų mergelė, bet padoriai ir dievobaimingai užauginta.

Antruose metuose juodviejų gyvenimo dovanojo jiems Dievas sunų, iš kurio turėjo didelį džiaugsmą ir linksmybę.

Petras pasiėmęs savo sunų Vincentą ant rankų, džiaugėsi ir linksminosi kaipo balandis su savo vaikais, bet jam atėjo į galva mislis apie likimą jo paties ir užaugančio mylimojo sunaus. O kas labiausiai jam galva sopėjo: jis ne moka nė skaityti nė rašyti. „O kas bus iš mano vaiko?“ — teip mąstė Petras, sėdėdams ant paprastos kedės ir, laikydams ant rankų savo Vincentą. „Jeigu jis užaugs o nieko ne mokės nė skaityti nė rašyti? leisiu kraučiauti, ir

ne gerai be mokslo. Arba kitokios amatninkystės? Bet vis negerai, jeigu nė savo vardo parašyti negalės? . . . Nė; padarysiu teip: nusipirksiu elementorių, pirmiausia pats išsimokinsu, o kaip vaikas paaugs, ir jį išmoksiu.“

Kaip mislijo, teip ir padarė. Nusipirko lietuvišką elementorių ir pradėjo mokintis vakarais, šventomis dienomis ir visada, kada tiktai turėjo laiko. Teip besilavin-dams nuo kitų ir pats per save, išmoko per nekurį laiką teip gražiai skaityti, juog perviršijo ant skaitymo nekuriuos mokyklos vyrus. Raštą pažinojo, bet rašyti neišmoko; kadangi tuose laikuose mažai kas mokėjo rašto. . . . Mylimiausias jo užsiėmimas: tai skaitymas naudingų dvasiškų knygelių. Petras neaplenkdavo nė vienos budynės, jeigu kur išgirdo, kad numirė, visados aplankydavo mirusį ir budavo vadorium laike giedojimo. Po nekurio laiko Petruį dovanojo moterė Mariona ir daugiau sunų ir dukterų, teip kad užaugino du sunus ir ketures dukteris.

Metuose 1863 užlipo ant brangios musu tėvynės Lietuvos sprando šiaurinis meškinas (rusas) ir visas jo baisumas ir persekiojimai Petras matė, juog negalės savo vaikučių išmokinti prigimtoje kalboje skaitymą ir rašymą, dėl uždraudimo spaudos lotiniškomis raidėmis. Čionai Petras pasinaudodams iš savo paties mokslo, išmokino visus savo vaikučius. Budavo išeidamas ant dieninio darbo užduodavo lekcijas kiekvienam, pagal jo išgalę, vakare parėjęs namon nuo sunkaus darbo nesisėdo ant pailsio, bet jam rūpėjo apšvietimas savo vaikelių. . . .

Mokino katekizmo iš elementoriaus, o jeigu kuris iš didesniųjų jo sunų arba dukterų prastai per dieną mokinosi užduotą lekciją, — tai pasiklupdindavo ant nekurio laiko prie savęs ir tolei liepdavo skaityti, pakol ne išmokdavo užduotą dienos lapą. . . . Teip besidarbuodams dėl savo šeimynos suteikė jiems dvasišką ir svietišką mokslą, kas yra reikalingu dėl kiekvieno darbininko-žmogaus, — ar jis būtų amatninkas ar žemės kasėjas, mokslas kiekvienam yra naudingu.

Petras mirė 11. gegužės 1900 palikdamas mums paveldą kaipo: be jokios mokyklos, apsivedęs žmogus, var-

gingai gyvendams, tarnaudams dvare pas kokį lobininką, išsimokino pats save ir nepaliko be apšvietimo savo vaikų.

Dėlto, brangūs broliai ir seseris lietuvėliai, kad ir didžiame varge butumėm, o jeigu mus noras ir sąžinė trauks prie skaitymo — pašvėskime nors vieną valandėlę ant dienos dėl skaitymo knygelių, per kurias atnešime naudą sau ir savo šeimynai. Jeigu mus mažus neišmokino, tai nors paaugę patįs mokikimės, pagal paveikslą a. a. Petro. Jau ženotas buvo, kada išmoko skaityti ir kiek rašyti. Teip darbuodamisi su tokiu pat rupesčiu, kaip a. a. Petras, nesi- jusite, kaip pražibės šviesa jumyse. Pasidarykite geresniais dėl savęs ir visuomenės. Dabar lengva yra išmokti, nės kiekviename kaime, sodžiuje, mažne kiekviename gyvenime randasi mokantįs skaityti ir rašyti, nuo kurių galima visados gauti pamokinimus, jeigu tik maldausi su meiliu noru. . . .

Matome męs, mieli skaitytojai, kas dedasi tarp mūsų brangioje tėvynėje Lietuvoje žydai, pasinaudodami iš mūsų tamsumo. Sunkiausius vargus žmonėms taiso visokiais išmislais ir apgaudinėjimais.

Moka vogti, vogtus daigtus priima, žyčija pinigus, at- lupdami nemieruotus palukus: visur, kur užsiveis žydai, ten gimsta nesutikimai, barniai, muštynės, vaginėjimai, šąla tikėjimas, žmonės ant dušios ir kuno prapuola, darosi pa- vargėlias. Žmonės laukuose, pievose prakaitą liedami, augina javus, gyvulius; o žydai tais javais ir gyvuliais var- toja — pirkliauja, renka sau naudą . . . Męs matome, kiek- vienas žydas ar vargšas ar turtingas rupinasi išmokyti savo vaikus skaitymo ir rašymo, pirmiausiai žydiškai, o potė ir kitų kalbų.

Nenorime tokių biaurių darbų papildyti kaip žydai, bet iš jų apšvietimo turime ir męs mokintis. Bet kaip tai yra pas mumis? Ak, mūsų lietuviškų tėvų daugumas yra tokių, kurie visai nesirupina pramokinti savo vaikų gražiai skai- tyti ir rašyti savo prigimtoje kalboje, bet leidžia į teip vadinamą „narodną“. Tokiose mokyklose mūsų vaikus mokina maskoliškai dainoti ir keikti. Tarp žydų randasi didžiausia vienybė, viens kitą sušelpia ir gina. Jei tik kokia nelaimė

ir kaštai, tuokart rabinai užsako pasninkauti vieną dieną, o kiek prekioja maistas, tur kiekviens žydas dėti į karbonką; tą įsakymą išpildo, kaip vargšai, teip ir turtingieji

Jeigu mes, mieli skaitytojai, užlaikytumėm tokią vienybę kaip žydai, tai jau seniai butumėm sulaukę liuosesnio gyvenimo kaslink apšvietimo ir spaudos lietuviškoje kalboje. Musų vienybė ir tikras susipratimas ne būtų įleides į musų brangią tėvynę tąs burliokų mokyklas, kuriose subiaurina visą musų jaunuomenę. Mokame algas rusams, kurie musų vaikus ir mus pačius nusiunčia į Siberiją ir į kitas tolimas gubernijas dėl nieko. Išmeta ir neprileidžia mokyklose katalikų kunigų mokinti musų vaikus katekizmo ir tt. Padaro musų vaikus nepaklusniais tėvams, neprieteliais visai tėvynei Lietuvai. Daro tamsiais, nežinančiais apie praeitį ir likimą musų tautos. Dėlto nors, nuo šių 1904 metų susipraskime, mieli skaitytojai, kaip kitos tautos daro. Tada mes iškovosime liuosybę ir šviesą dėl savęs ir dėl musų jaunuomenės. Tada atneš gimdytojams džiaugsmą, o tėvynei Lietuvai gerą norą

Vuostis.

Nebukime viendieniais!

Daugelis šeimyninikių (gaspadinių) nusiskundžia ant to, kad per metus daug joms visko išaina ant namų užlaikymo ir pavasaryj' truksta šio-to iš valgomų daigtų. Malonu, žinoma, būtų dar ir parduoti šis-tas, o čia negalima nė lygioms išeiti. Tai kas čionai kaltas? Tankiausia benetik tos pačios, neapžiurios šeimynininkės.

Norint prigulinčiai atlikti pareigas šeimynininkės, reikia prieš laiką viską apmąstyti, apsvarstyti, ir gerai palaužyti galvą, kiek per metus visko išeis ir kame galima būtų padaryti išteklius, nenuskriaudus nė šeimynos, nė vaikų.

Daugumas šeimyninikių apseina teip: kol iš rudens visko turi apščiai, drapsto Dievo dovanas kupinoms saujoms į visus kraštus, tarytum nejauzdamos ir nenumanydamos, kad pavasaryj' gali būti didelė stoka valgomų daigtų. Nepaisydamos, kiek visko kasdien išaina, ilgainiu viską teip sumažina, kad negali prigulinčiai užganėdėti maisto reikalus

savo šeimynos. Rodos nesunku būtų šeimynininkei užlaikyti saiką (mierą) kasdieniniuose išdavimuose, žinant kiek pas ją yra šeimynos, kiek jos turės laike vasaros darbų ir kiek toji šeimyna suvalgo. Visas dalykas netvarkoj', dėl kurios iš rudens visko dvigubai išeina, kiek turėtų išeiti, o pavasaryj' ir vasaroj' dvigubai susimąžina.

Aišku, kad šeimynininkė iš rudens ir žiemą turi daugiausia mėsos, nės tame laike piaujamos avys ir skerdziamos kiaulės. Tuomet šeimynininkė priverda mėsos, kad netik ką privalgo iki valei jos šeimyna, bet dar kito tiek išsimėto. Vaikai, privalgę iš ryto, per dieną užsimano valgyti daugelį sykių; žinoma, kreipiasi prie motinėlės, o ji nepavydėdama, duoda savo vaikučiams tokius grumulius mėsos, kad jie vos įstengia apgraužti patinkamus sau kąšnius, o ko nesuvalgo, tai — numeta. Dar aršiau, jeigu jie patįs prieina prie mėsos, — na tai pakanka jos šunims ir katėms. Iš to viso aiškiai pasirodo, kiek mėsos bereikalo išsimėto, kol dar jos yra.

Kaip neskelsia mėsa, taip ir kiti valgomi daigtai. Nevienu šeimynininkė išverda ant pusryčių tiek barščių, kopustų ar kruopų, kad šeimyna to neįstengia ant syk suvalgyti; likučius ji liepia atšildyti ir paduoti ant pietų; bet šeimyna nelabai skaniai valgo antrą sykį tą patį valgį ir tikisi prie to gauti mėsos ar pieno; šeimynininkė turi užganėdėti šeimynos norus, o atliekamą puspuodį rytmetinio virinio išpila kiaulėms.

Ukėje daugiausiai išeina duonos, nės ji reikalinga beveik prie kiekvieno valgio; o kad ji yra laikoma namuose už pigiausią daigtą, tai pusėtinai jos išsimėto be reikalo. Ir taip, piemuo po pusryčių beveik niekad neišeina į lauką nepaėmęs grumulio arba žaunės duonos, nors ne visada buna jam reikalinga. Daro taip iš papratimo, arba dėlto, kad jam šeimynininkė užtat nieko nesako. Kur jis tą duoną deda? valgyti nenori, o duona kišenei susivolioja; namon anaip tol neparsineš, kad ją sunaudoti prie pietų — tai arba pašeria šunį, kad jo geriau klausytų ir paskui jį sekiotų, arba palieka lauke, kad jam kišenėj' nesvertų. Dar daugiau išmėto duonos ukininko vaikai, taip-pat šerdami šunis, arba

trupįdami ją naminiams paukščiams; tankiai net pati šeimynininkė, neturėdama grūdų, nesigaili palesiti vištas ar antis su duona.

Ne toli nuo vaikų, atsilikę ir suaugusieji. Iš rudens, kol visko iš Dievo malonės yra dikšiai, šeimyniškčiai, šerdami gyvulius, nežino saiko (mieros). Vyrai pripila arkliams akselio ir užpraduoja tiek, kiek tik telpa į ėdžias. Arkliai, jieškodami grūdų po akselį, pradeda knistis ir pusę išberia iš ėdžių. Šeimynininkė tą-pat daro su kiaulėmis. Daug lieka loviuose išėdę. Jų neišmeta, o pertai užpiltas šviežias ėdesis neturi skanumo: kiaulės nustoja ėdusios. Šeimynininkei rupi, gal kiaulės serga, o čia visa priežastis jos netvarkos ir neapžiūros.

Iš to matome, kiek gerybių ukėje nueina per niek dėl netvarkos.

Atėjus pavasariui viskas jų ukėje teip susimažina, kad jie su savo šeimyna turi prastai maitintis; kartais atsitinka, juog reikia parduoti koki, kad ir reikalingą gyvulį, idant nusipirkti mėsos ar duonos; dėlto nestebėtina, kad vien-dienės gospadinės skundžiasi ant didelių išdavimų. Kame iš tikrųjų kaltė?

Kalčiausi be abejonės patįs šeimynininkai su šeimynininkėms. Juk jie gerai žino, kiek namuose išeina ant užlaikymo šeimynos mėsos, duonos, bulvių ir tt., o žinant kasdieninį išdavimą, lengva apsvarstyti, kiek visko išeis per ilgesnį laiką, kiek, imkime, per mėnesį ir metus. Duokim sau, ukininko šeimyna susideda iš 4 suaugusių žmonių ir 2 vaikų, kuriuos galima paskaityti už vieną suaugusį. Jie visi per dieną suvalgo 2 gorčiu bulvių, tai per mėnesį suvalgys apie 60 gorčių, arba netoli 4 karčių. Tokiu budu per 9 mėnesius žiemos, pavasario ir vasaros išeis apie 35 (trisdešimts penki) karčiai; o kad dalis bulvių gali suputi, tai galima uždėti dar 3 ar 4 karčius, ir turėsime tada apie 38 (trisdešimts aštuonis) karčius bulvių. Tą patį galime pasakyti ir apie didesnes šeimynas ir ne vien apie maistą žmonių, bet ir gyvulių.

Menkesnieji gyventojai, turėdami mažiaus lauko, iš kurio patįs su savo šeimyna negali išmisti, apsvarstę, kiek

jiems laukas visko atneša, o kiek išeina, numanys, ar daug turės užsidirbti ir nusipirkti.

Bet dar to negana, kas pasakyta; idant ukėje viskas geriausiai klotūsi, šeimynininkės turi būti atkreipta atida ir ant to, kad jos šeimyna nevaikščių apskurus ir sujuodus. Praplyšus drapanai, reikia umai ją užlopyti. Sujuodę baltumai ne turėtų ilgai gulėti pamesti, nės dar labiau sujuosta, o ir per tai reikalauja ilgesnio skalbimo ir daugiaus muilo.

Vaikus iš mažens reikia pratyti prie švaros, kad jie nevaikščių suskretę ir murzini. Pamačius juos murzinius, reikia sugedyti ir pabausti; o papratę iš mažens prie švarumo, jie ir užaugę bus švarūs.

Dar yra reikalinga šeimynininkėms mokėti gerai suvartoti laiką, kurį jų daugelis ant niekų praleidžia.

Šeimynininkė, vėlai atsikėlus, vaikščioja iš kampo į kampą, kol atranda darbą. Lyg nenorom pradeda trusti, ir kol atlieka kokį nors darbą, tai praeina pusėtinai laiko. Užmiršta, kad laikas — tai pinigas. Turėtų iš vakaro apmąstyti, ką ant rytojaus ji su savo šeimyna turi veikti, ir kiekvienam paskirti darbą. Tokiu budu ilgainiu patėmis nemažą ukėje permainą.

M. Ihas.

Didelė netvarka pas mus.

Gali būti 20 metų atgal, kaip Lietuvoj' pradėjo kilti nesutikimai tarp vaikų ir tėvų. Išnyko tie patriarkališki laikai, kada senus tėvus guodojo ir jų klausė. Dabar tokie nesutikimai kyla tarp savųjų, kaip retai atsitinka tarp kitų tautų. Tėvai pavezdami vaikams gyvenimą, turi sau duoną ir vietą užsirašyti, ir jeigu kokio nors daigto raštuose nepaminės, kad ir reikalingiausia, tai negaus. Kad peržiūrėtum raštus tiesdarių raštinyčiose, tai daugybę nelaimingų skundų galima rasti, tankiausiai, žinoma, nuskriausti tėvai skundžiasi ant vaikų. Tikrai liudnas tai apsireiškimas. Nesykį ir žmogžudystės atsitinka, teip kad kaip pašėlęs sunus drįsta pakelti ranką prieš savo tėvus.

Kitąsyk tėvo parunko klausydavo. Dabar jau neteip. Sunui apsivedus, tėvai tankiai už nieką paversti. Jaunieji neklauso jų patarimo. Jauna marti iš tos dienos nori visą parunką namo vesti, nors jauna ir datyrimo neturi, nenori senos motinos pasiklausti ir su ją pasišnekėti. Broliai ir sesers apsivedusios bėga iš tėviškės į visus kraštus, kad tik tarp savųjų artimiausiųjų nebūti. Teip tai nyksta meilė tarp giminių. Jeigu dar tėvas prieš mirsiant nepadarė parunko, tai suns ir dukters provojasi ir ant to pareina, kad vienas kito į akis nenori įsileisti. Kitąsyk keli broliai apsivedę gyvena po vienu stogu. Sutikdavo marčios ir vaikai. Dabar jau tik senieji tą pamena. Kitąsyk tėvui nepadarius parunko, vaikai susikviezdavo savo artimiausias gimines ir sau gražiai parunko pasidarydavo. Nelaimė yra mums didžiausia — tie nesutikimai. Nė viena tauta negali būti tvirta, kurioje pamatai šeimos pradeda griūti, t. y. kurioje toki nesutikimai viešpatauja. — Kitąsyk pakalbėsiu apie priežastis tos nelaimės.

Neleiskime pinigų ant vėjo!

Mūsų sodiečiai-tabakiai išruko ant sanvaitės už 10 kapekų tabako, per metus susideda 5 rubliai su viršum; jeigu sodžiuje yra 10 ukininkų, visi išruko po 5 r., per metus jau susidės 50 r., samdininkai vėl 50 r., bus jau 100 r.; per 10 metų jie išrukys 1000 r., o jeigu suskaitytumėm visas parapijas, pavietus, gubernijas arba visą Lietuvą, kiek būtų pinigų! Nebe tukstančiai, bet milijonai rublių.

Kiek pinigų mes išmokam už tabaką, o ką gero mums padaro tabakas? Dėlko mes rukom? Nieks neduos tikro atsakymo.

Kaip žmogus neranda siekio savo gyvenimui, ne turi ramumo, tad griebias už visokių biauřinančių jį įrankių, kaip girtybės, rukymo ir kitų nedorų papratimų, ir tuom vaškina pats save. Geistina mums tas, kad paimtumėm paveikslą iš laukinių žvėrelių; jie neruko tabako, negeria degtinės, visi linksmi, meilūs, gražūs, o žmonėms daug

reikia, koliai nepasieks žvėrišką „dorybę“; žmogus tabaku susmirdeš, nuliudeš, apsileideš, oras jo gričioje tabako dumais prismirdeš; tabaku gadina savo sveikatą ir su juom sveikatą gyvenančios visos šeimynos. Biau rūš tie žmonių susirinkimai, kurie neturi gryno, linksmaus oro; negalima nieko kalbėti nė kvėpuoti dėl biau raus tvaiko.

Kiti sako: „Yra tokių kraštų, kuriuose nieks neauga tiktai tabakas, mės rukidami duodame tiems kraštams pra-gyvenimą. Musų krašto darbininkams tabaku užsiimantiems ir tabako dirbtuvėse dirbantiems duodame uždarbį.“ Abe-jotina ar yra tokie kraštai, kuriuose tik augtų tabakas; jeigu butų, ar verta, savo kraštą skandinant, kitus kraštus gelbėti? Ar-gi jau mės tokie turtingi, juog galime gelbėti kitas viešpatystes? Jei mės tabako nerukysime, jie galės užsiimti kitokių vaisių auginimu. Yra tokių kraštų, kuriuose tik auga arbata, kituose tik dirba cukrą. Vyrai, meskime tabaką, o vartokime arbatą ir cukrą!

Musų krašto darbininkams nė jokios naudos neatnėš tabakas; visi darbininkai daug išleidžia sunkiai uždirbto skatiko ant vėjo. Galime duoti uždarbį krautuviniams pirkdami iš jų cukrą, arbatą ir kitus už tabaką daug nau-dingesnius daigtus. Tabakinių dirbtuvių darbininkams mės nieko neduodame rukidami tabaką, — jie sveikatą turėdami nemirtų badu, nors ir nebutų tų dirbtuvių, jie ten gauna užmokesnio tiek, kad tik iš bado nemirtų; tabakiniose dirbtuvėse nuo smarvės greičiausiai nyksta sveikata, nu-stojusi spēkų darbininką fabrikantas išvaro; o paskui jis eina per kaimus elgetaudamas, per tai mės rukidami ta-bako dauginame elgetas. Rukidami tabako kankiname save, skriaudžiame save ir lygiai visus darbininkus.

Rukidami duodame nemažai pelno visokiems pilvočiams, žmonių skriaudėjams, pirkliams ir fabrikantams, o visu-daugiausiai carui, užtai jis ir rupinas laikyti mus giliausioje tamsybėje, kad jam tekti daugiau pinigų, o mės akli budami mėtome pinigus ant vėjo.

Stoka pinigų daugiausiai mums trukdo apšvietimą. „Neturiu laiko skaityti, nėra pinigų“ — daug reikia nukentėti girdžiant tokius atsisakymus. Bet tabaką ruki, vis turi laiko ir pinigų.

Neruokojant kitų nereikalingų išleidimų, kad nors pusę tiek išleistumėm ant knygų, kiek išleidžiame ant tabako, užtikro jau butumėm, atsikratę jungą skriaudikų, tada jau turėtumėm daug laiko ir pinigų, tada jau nebutų reikalo jieškoti ramumo tabake ir degtinėje, užimtų jau mūsų dvasią meilūs, saldūs pasilinksminimai.

Sv.

Žinios.

Kvedarna. (R. p.). Mokytojis turėdamas čionai ne visiškai namus gerus, nebnorėjo priimti vaikų, koliai vyrai nepataisys mokslinyčios, arba kitų namų tam tinkančių nepastoros.

Negalėdamas nieko vienas veikti, susibičiulavo su viršininku ir raštininku, mislijo mat jie, kad vyrai greičiau paklausys, bet ir teip nedaug pelnė. Vyrai ant seimo sušaukti nenorėjo taisyti nėjokiu budu mokslinyčios. Raštininkas priminavojo vyrams sakydams: „Kad jūs nenorite taisyti senosios, tai turite nurandavoti namus, o poto išlengvo pabudavosite naują mokslinyčią.“

Vyrai už tą jo pasakymą labai užpyko, ir visi vienu balsu sušuko: „Nenorim, nenorim, nereik mums nė naujos, nė ant randos neimsim, užteks dar ir senosios!“ Bereikalo raštininkas vargino savo balsą; vyrai nesutiko ant jo noro, nės visi vienu kartu laukan išėjo. Viršininkas skaitė save viršesniu už vyrus; be žinios jų paėmė davatkos namus ant 2 metų: randos moka ant metų 150 rublių.

Nabagas viršininkas neilgai po to užmanymo tapo be vietos; turbūt dabar jis žinos, kad be vyrų daleidimo nieko negali daryti; turės teipogi gerą pamokimą, ir dabarties žinos, kad ne jis ponas, bet vyrai ir jų reikia klausyti. Mat kvedarniška yra vyrai, nežiurėjo į gerą gaspadorystę, bet numetė nuo galybės, nors jis labai norėjo dar ilgiaus naudotis ir savo kišenę su kaupu pripildyti. Išmintingesni dar labiau butų vyrai, kad nė vienas iš jų neleistų vaikų savo, tada visi pamatytų, kad ta mokslinyčia yra visiškai nereikalinga. Randą-gi turbūt užmokės viršininkas iš savo kišenės, nės jis nesiklausė vyrų užrandavodams, taigi ir be jų žinios galės užmokėti.

Kvedarniškai, nepasiduokite, lai maskoliai mato, juog čia yra Žemaitija, tikra mūsų tėvynė! Męs norime elgtis, kaip mums geriausiai, nežiurėdami ant norų mūsų skriaudikų.

Kalakutas.

Šilalė (Reseinių pav.). Naujų metų vakaro iš kas-žinkur prisigėręs grįžo namon mūsų pons asesorius (pravardė jo Fiodorovas). Ir netoli bažnyčios jis sutiko bažnyčios sargą, kurs sergėjo bažnyčią. Asesorėlis teip-jau buvo įkaušęs degtinės, kad jau visai nebegalėjo beatskirti vyrą nuo moteriškės. Ir pamatęs bažnyčios sargą, pamislijo, kad tai moteriškė, ir užpuolęs pradėjo tuojaus per prievartą prie savęs namon traukti . . . Sargas pradėjo šaukti ir teip juodu besitąsydamu atėjo lig špitalės. Kada tai buvo vėlus laikas, apie dvyliktą valandą nakties, tai pons asesorius pasiėmęs lazda išmaišė visus langus vargamistrai. Pasidarius ermideriui prie vargamistros, sujudo špitalėje visi ubagai. O pons aserorius visus keikė, koliojo paskutiniais žodžiais ir ant galo bažnyčios sargą teip primušė, kad tas vos gyvas bepaliko. Antrą dieną, atsižinojęs apie tokį asesoriaus pasielgimą, buvo nusiųstas gubernatoriui telegramas, kad jis teiktųsi poną asesorių nuraminti. Gubernatorius į trečią dieną ištyrimui tos visos istorijos atsiuntė sprauninką iš Reseinių. Bet jau, žinoma, varnas varnui — kaip sako — akies neiškirs. Pons sprauninkas pabuvęs Šilalėje porą dienų ir tos istorijos pasiklausęs, išvažiavo namon, o asesorius tuomtarpu vargamistrą ir bažnyčios sargą padavė į sudą, apkaltindams, kad jie buk aną įtraukę per prievartą į špitalę, mušę ir pagaliaus buk užmušti norėję. Tatai matai, pats kitus muša ir pats rėkia, bet mums rodos, kad jis pats sau pinkles pastatys ir į anas įlįs. Ant sudo aiškiai pasirodys, kas ką mušė ir kas špitalėje langus išdaužė. Tokiems asesorpalaikiams ištiesų verta butų kailį išdaužyti už tokius jų pasielgimus ir užpuldinėjimus ant nekaltų žmonių ir dar nakties laike! Bet jau maskolių „parėdko užlaikytojai“ mums yra seniai žinomi ir prie to pas mus visi yra jau tarsi pripratę!

Tauragė (Res. pav.). Pasidėkavojant uolumui ir triusui mūsų garbingų kunigėlių, Jo Mylistos kunigo prabaščiaus ir kamendoriaus, Tauragėje yra dirbama netikt nauja bažny-

čia, bet ir yra rengiama draugystės suvartotojų krautuvė (kromas).

Praėjusių 1903 m. 18 dienoje gruodžio buvo sušauktas pirmas susirinkimas sąnarių — uždėtojų dėl išrinkimo vyresnybės. Bet mūsų žydėliai matydami, kad ta krautuvė jiems bus ant prapulties, tuojaus sudėjo asesoriumi 100 rubl. ir meldė jo, kad nedaleistų to susirinkimo. Nors turėjome visus pavelijimus nuo paties gubernatoriaus ant uždėjimo minėto kromo ir ant darymo susirinkimų, bet pons asesorius, kaip pasamdytas ir paklusnus žydų bernas, uždraudė susirinkimą laikyti. Tasai dar vieną kartą parodė, kad pas mus asesorius su uriadniku yra didesni už patį gubernatorių. Ant to susirinkimo buvo suvažiavusių iš visų apylinkinių parapijų labai daug žmonių. Vienas iš sąnarių — uždėtojų nusiuntė toje pačioje dienoje telegramą gubernatoriui, kad asesorius jiems uždraudė susirinkimą laikyti. Buvo jau vakarop, kada nuo gubernatoriaus apturėjo telegramą, pavelijanti susirinkimą laikyti, bet žmonių daugybė jau buvo išvažiavusi namon, ir laikyti susirinkimą atidėjo ant kito karto po naujų metų. O tuometarpu žydai apie mūsų draugystę tarp žmonių paleido visokias paskalas. Antras susirinkimas buvo jau neteip skaitlingas, surinkome pinigų į porą tukstančių rublių. Išsirinkus vyresnybę, reikėjo pasirupinti apie nusisamdymą krautuvei namų. Nuo žydų namus pasamdyti, tai jau nebuvo nei kalbos, dėlto kad žydai ant to tikslo nei už milijono rublių nebutų savo namų pasamdę. Norėjome pasamdyti nuo katalikų, bet vieni iš jų žydų įbauginti, kad anų namus gali sudeginti, kiti rasit žydų papirkti, atsisakė savo namus išrandavoti. Ant galo nutarėme pavasarį ant klebono pliaciaus pastatyti naujus namus ir juose įkurti savo krautuvę. O pakol kas bus, perdavėme žmonėms netoli dviejų šimtų bačkų silkių. Žydai tą regėdami, iš apmaudo sau peisus ir barzdą rauna tarsi prijauzdami, kad jiems neužilgo reikės važiuoti į Ameriką arba į Palestiną. Vyrai, laikykimės vienybės! pirkti visados eikime į savo krikščionišką krautuvę, o žydų saugokimės ištolo!

Žinios iš Suvalkų rėdybos.

Igliauka (Suv. g. Senap. p.). Pirmiau čia buvo klioštorius vienuolių marijonų, kuriems išmirus Igliaukan tapo atkeltas kun. Katilius. Nuo atėjimo kun. Katiliaus (1897) Igliaukan, mūsų parapijoj' įvyko didės atmainos: pirmiau čia buvo žmonės didei ištvirke, labai mėgdavo „šyvutę pliekti“, jaunieji per kožnus atlaidus karčiamoj' mušdavosi, ir šėip daug pikto atsitikdavo; dabar po atėjimo pas mus kun. Katiliaus viskas persimainė; nors mūsų klebonas daug vargo turėjo perkęsti, bet parapiją jau suvis atitaisė. Pamišo jau peštynės, žmonės metėsi girtuokliavę, pradėjo eiti tankiau prie š. Sakramentų; nuėjus bažnyčion net ramu ir miela pasidaro ant širdies, matant kaip mūsų parapijonys teip paveizdingai bažnyčioj' elgiasi. Bet daugiau rupesties padėjo kun. Katilius ant bažnyčios: įdėjo bažnyčion naujas lubas, naują asfalto aslą, o žiemą ant asfaltinės dedasi medinė, kuri ant vasaros išsiima; pastatė naujus altorius, padirbdino naujas klausyklas ir suolus, bažnyčią perdengė bleke, žodžiu tariant, prie kun. Katiliaus Igliauka suvis persimainė. „U-ke“ tankiai randama kun. Katilių negražiai aprašytą kokio ten Barzdylos, ar keno kito. Kun. Katilius yra žmogum ir turi savo silpnybes, bet visgi jis yra geras kunigas ir geras žmogus. Visi pažįstantieji kun. Katilių labai dyvijasi iš p. Barzdylos, kad jis teip begėdiškai meluoja savo korespondencijose apie kun. Katilių. Ale matyt p. Barzdyla menkas yra raštininkas, kad nieko daugiau neišranda parašyti, kaip tiek meluoti apie kun. Katilių; mat ir jis nori, kad apie jį svietas žinotų, kaip anas Herostratas, kursai nudeginc Dijanos bažnyčią.

Kirtinas.

Iš Pranskabudžio (Suv. rėd.). Tarpe Griškabudžio ir Naumiesčio veik ant pusiaukelės yra kaimas Pranskabudis. Pro tą kaimą eina vieškelis. Tuo keliu daug žmonių važiuoja. Žiemos laike daug medžių veža, ir šėip iš Griškabudžio parapijos daugelis važiuoja su reikalais į Naumiestį. Niekados Pranskabudije buvo karčiama. Panaikinus karčiamas valdžia uždėjo ten krautuvę (monopolį) degtinei pardavinėti. Griškabudžio ir Naumiesčio žmonės teip liovėsi gėrę degtinę,

kad valdžia šimet visai panaikino tą krautuve. Garbė tiems žmonėms, kad susiprato negerti. Te seka jų gražų paveizdą ir kiti!

Iš Virbalio (Suv. gub., pav. Vil kav.). Norint mažas miestelis yra Virbalis, bet randame ten tris krautuves lietuviškas, tik biauru, kad lentos su maskoliškais parašais.

Virbaliečiai pernai padidino savo bažnyčią rupesniu prabaščiaus kun. Jono Saurusaičio. Ačiū virbaliečiams už jų aukas!

Kibirškštis.

Pustapėdžiai (šale Vil kav iškio). 14 kovo š. m. vietinė policija, kasžin keno užsiundyta, padarė kratą pas ukininką Švedą. Radus lietuviškų knygučių, suėmė „kaltininką“ ir parsivežus į Vil kav iškį, įmetė į kalėjimą. Eina tardymas.

Apie šį atsitikimą umai pasklido visoj aplinkinėj gandas. Visi, užmiršę net apie vainą su „aponais“ (sic), kalbėjo tik apie kratą, apie jos auką ir abelnai apie lietuvišką klausimą. Kiekviens mieravo Švedą savo lietuviškų pažiūrų teisiausiuoju mastu. Vieni gailavo naujo kankintinio, kaltindami valdžią, kad teip ilgai spaudos neatiduoda; kiti kaltino Švedą, kad nemokėjo laikyti atsargiai uždraustų raštų: „Kodėl ana, — sako — pas tą arbatą nieko nerado, nors tikrai žinau, kad laiko?“ Buvo ant galo ir tokių, ką šoko durnyti Švedą, už koki-ten putimą prieš vėją, bet su šiais nieks ginčų nekėlė.

Tą-pat dieną buvo kratą ir Bardaukuos pas Dabriluką, pas kurį nieko nerasta.

Ž.

Kas girdėti pasaulėje?

Visame civilizuotame sviete yra priimta: moterims užleisti pirmutinę vietą. Aš kaip prigulintis, nors pagal savo nuomonę, prie civilizuotų, laikaisi tos tiesos ir pradedu kroniką nuo baltgalvių. Džiaugitės, moters ir mergelės! niekad nepasėsite. Išrado, mat, Škotiljoj' nekuri žmona vardu Aberdeen jaunystės receptą. Tur ji jau 50 metų, yra močiutė, o skaisti, baltai-raudona, tiesi, atlaši, ot, rodos 25 metų mergina. Tėmikite tad jos receptą. Nuo 26 metų ji maitinosi vien tik daržovėmis, o ir prieš tai mėsos mažai tevalgė. Geria tik pieną ir retkarčiais truputį vyno. Nuo 10 metų amžiaus kasdieną daro

gimnastiką; kas rytą maudosi šaltam vandenyj, o kas dvi sanvaiti eina į pirtį. Miega ant paros lygiai 8 valandas, vasarą ir žiemą atsidarius langą. Gorsetą dėvėjo tik per 5 metus, įpač nuo 20 iki 25 metų amžiaus. Niekad niekuom veido netėpliojo, negražino. Ot, ir viskas. Butų malonu ne vienai nesėsti; bet vargiai atsiras tokia, kuri galėtų visus recepto punktus užlaikyti. Negalima visus, tai nors nekuriuos pildykite, o visgi pamačis šiek tiek! —

Nemačiau, kaip išrodė ir pagal kokį receptą gyveno pirmutinis pirmosios lokomotivos (trukio mašinos) pečkūrys, T. Marshall, vienok išgyveno beveik 100 metų. Jis tai kaip jaunas vaikesas kurė lokomotivą, kurią valdė (rėdė) Jurgis Stephenson, atidarius pirmutiniui gelžkeliui Stockton — Darlington. Buvo tai 27 rugsėjo 1825 m. Tas pirmutinis gelžkelis paskirtas buvo įpatingai važiuoti kasyklų iškasimus; darė 16 anglišku mylių, arba maž daug 25 viarstus ant valandos. Pirmutinis gelžkelis su pasažieriškais trukiais tapo įvykdintas tarpe Liverpool ir Manchester spalį m. 1829 m. —

Pasinaudojęs Stephenson'o išradimu, nužiau į Paryžių, paklausti, kas ten girdėti. Juda, kruta, darbuoja, agituoja visoj Prancijoj žydpa laikiai su savo tarnais masonais, socialistais ir kitokiais bedieviais, idant atnaujinti Dreyfus'o bylą. Alfred Dreyfus tai buvęs Prancijos kariumenėje kapitonas; jis žydas. Mat tenai ir žydai gal buti apicierais. Keli metai jau atgal, kaip Dreyfus liko atiduotas į teismą (sudą), nėra sugriebė jį pardavinėjant, už didelius žinoma pinigūs, prusams slepiamiausius vaiko sekretus. Teismo nusprendimu kapitonas — žydelis tapo ištremptas už visą jo amžių į salą vadinamą „velnio sala“.*) Viso svieto žydai nusigando, idant po tokio atsitikimo viešpatystės, kuriose Israėliaus sunų tur lygias tiesas su kitais gyventojais, nesumažintų jiems tų tiesų; todėl sutarė Dreyfus'ą išteisinti. Po nekurio laiko, kuomet pasimirė tulos įpatos buvusios prie bylos liuditojais, visos pasaulės žydeliai žinoma, ir mūsų krašto, sudėjo 75 milijonus frankų**)

*) Pietinėj Amerikoj.

**) 28 milj. rubl.

ir papirkę daugelį Prancijos ir kitų šalių laikraščių, pradėjo daryti kliksną juose, buk Dreyfus nekaltas, bereikalo esą teip sunkiai nubaustas; reikia bylą peržiūrėti, iš naujo „velnio salos“ gyventoją sudyti. Padarė teip. Mieste Rennes prieš kareivišką sudą tapo Dreyfus iš naujo statytas. Čionai nubaudė kapitoną — žydą tik ant 10 metų kalėjimo, bet prancuzų prezidentas Loubet'as jį paleido į liuosybę. Nesmagu žydeliams, kad jų brolis Dreyfus neišėjo iš sudo baltas kaip drobė. Todėl palukėję porą metų, šimetą vel pradėjo agituoti per laikraščius, idant vėl iš naujo peržiūrėti buvusio kapitono bylą ir nuo visokių užmėtinėjimų apvalyti, kad nė mažiausia dulkelė nešlovės ant jo neliktų. Dabar turbūt jiems pasiseks, nėra visi Prancijos rėdytojai su ministerių presesu Combes'u podraugiai — liuosī murininkai ir žydų bernai. Gal dar liks Dreyfus iš naujo kapitonu, o paskiau ir generolu. —

Tuom tarpu nekuris Hugo gimęs Pyrenėjuose joku būdu teip augštai iškilti negalės. Kodėl? — Jis per augštas! Prancuziška rekrutinė komisija nepriėmė jo į kareivius, dėlto kad tur ugio 2,29 metro t. y. tris suviršum aršinus pagal maskolišką mierą. Taisyk, kalbėjo komisija, jam naują lovą, siudink atskiriam mandurą ir žemutines drapanas, o prie mustaro galva kyšos lyg puodynė iš visų išsikišus. Ką kas mėgsta. Prancuzų komisijai nepatiko augšto stuomo vyras; o man „dešros tai rots, keptą žasį ir gerai“. —

O nekuris indijonas vardu Osko, paniekinęs šituos gardumėlius, skaniai šveičia žalčius. Paryžiuje Bostocko menažerijoj tas šlykštynė Osko rodinėjo neva juokus, suėzdamas ne mažai baisių žalčių, vadinamų „tarškučiais“, nuo 4—6 pėdų ilgio. Žaltys guli susivyniojęs lyg dešra, tuom tarpu juokdarys staiga jį griebia viena ranka už sprando, galvą nukandęs numeta, o paskui suėda visą kirmelę. Brangūs juokai, nės vienas toks tarškutis pergabėdintas iš Amerikos į Paryžių, prekioja apie 200 frankų. —

Nuspioves ant žalčių ėdiko, norėjau papasakoti apie gražesnius, dailesnius daigtus iš Amerikos, ipač apie žmonių parodą, ant kurios dvi ipati: vyriškas ir moteriška gavo

po 1000 dorelių presentų (dovanų) už savo gražumą. Amerikoj turbūt per daug pinigų dėl tokių niekniekų, o kitas žmogelis tur baduoti tenai. —

Negaliu plačiau pasakoti apie šitą įpatingą parodą, nės jau Rusija su Japonija susirėmė, todėl kreipiuosi į tą kraštą.

Dar prieš kovą apšvietos ministeris Sengeris liko paliosuotas nuo užimamos vietos; buk esąs nesveikas. Lietuviams nēr ką jo gailiauti, nės jisai iš visų Rusijos ministerių labiausiai priešinosi lietuviškos spaudos daleidimui. — Prasidėjo kova tolymam saulėtekyj. Japonija, atšaukus savo pasiuntinį iš Peterburok, neapgarsinus kovos oficijališkai, 8 dieną vasario naktj užspeitė išnetyčių Rusijos laivus priplaukoje Port-Arthure ir družiai pažeidė geležinius karlaivius. Po kokios adynos japoniečiai pradėjo pleškinti iš armojų ant Port-Arthuro, bet tapo atmušti ir nuplaukė sau. Šitam mušj aukų iš žmonių nedaug, bet visgi buvo.*) 24 d. vasario, kaip praneša tikri telegramai, japoniečiai vėl naktj užpuolė ant Port-Arthuro, bet dabar su mažesnia laime, nės iš jų pusės tapo 4 laivai nuskandėti, dėlto pametę muši, atsitraukė. Pasirodo, kad japoniečiai mėgsta naktimis užpuldinėti rusus, o tai vis tyčia, idant rusų kareivius tokiu budu kuolabiausiai įvarginti. Jeigu prie šitos kovos nieks daugiau neprisiški, tai Japonija turbūt liks pergalėta. Po teisybei visos viešpatystės žadėjo neva savo neutrališkumą (nesikišti), bet ką gali žinoti, kaip toliau išeis. Bus kaip bus, mūsų dalykas dabar melsti Viešpaties, idant kuogreičiausiai pasibaigtų kova, idant juo mažiau pražutų musiškių t. y. lietuvių, nės beveik visi lietuviai, patekę į kariumenę, tarnauja Azijoje arba artimose jai vietose, per ką pirmiausiai pateko ir dar daugelis pateks ant vietos kovos. Iš pražasties kovos tolimam saulėtekyj kitose viešpatystėse nieko įpatingo. *Dimša.*

*) Apie karė žiur. ir virš.

Naujos knygos.

1. *Davatų Gadzinkos ir šėip linksmos dainos. Surengė Liepuks. Antra laida. Bitėnai 1903 m. Kašta šv. Baltkaxės Draugystės. 48 p.*

Žinant, kaip sunkiai gaunamos lietuviškos knygos, gailu pasidaro vargo ir paojauš jų platintojų, kurie vietoje naudingo, sveiko peno gabena visokius šlamštus. Prie tokių šlamštų priguli „Davatų Gadzinkos“. Jų sudėjęjas Liepuks giriiasi, kad jo knygpalaikė už pusės metų susilaukė antros laidos, ir matyti mislija esąs didelis juokdarys. Gali buti, kad jo „linkmos“, „juokaunos“ dainos labai patinka pusberniams ir visokiems mergininkams ir jie ištiesų jas skaitydami, „delnas trina iš džiaugsmo“. Bet Liepukui, kurs nori kitus šio to mokinti, visiškai nepritinka raštu platinti tokius pliauškalus, kurių prieš kitus apsakoti drovėtūsi net jo garbintojai. Eilavimas „linksmų dainų“ menkas, kalba dar menkesnė. Bereikalingai perka jas už paskutinius skatikus davatkos, apgautos gadzinkų vardo, ir daro džiaugsmą Liepukui.

2. *Dainų knygelė, pavesta Lietuvos jaunuomenei ir įpatingai mergaitėms. Parašė M-skis p. 16.*

Yra tai dvylika trumpų dainų, kuriose apraudojami vargai žemiško gyvenimo ir „atsitikimai nelaimingos meilės“. Autorius „Dainų knygelės“ prakalboje sako turis viltį, juog nenusidėšis jas sudėjęs ir ketina parupinti „daugesniai įvairesnių dainų“, jei pirmosios busę maloniai priimtos. Už sudėjimą niekas ir negali kaltinti, bet Dainų knygelėje nėra teipogi nieko tokio, dėl ko verta butų ją spaudinti. Tegū dainuoja jas M-skis savo apygardos garbintojams. Jei nori vienok meilauš priėmimo visuomenės, tegul daug pasidarbuoja pirma, negu paleis naujas savo dainas — jei tiktai darbas gali užvaduoti įgimta įkvėpimą dovana.

3. *Parinktos Lietuviškos dainos pagal Antaną Juškevičį. Tilžėje, 1901 metuose. Spauda O. v. Mauderodės, kaštu autoriaus 46 p.*

Tautiškose mūsų dainose sukrauti dideli poezijos turtai. Todėl neperstoja jų dainuoti jaunimas, atrazdamas jose apsakytus kasdieninius savo darbus ir rupesčius:

meilę bernelio — dobilėlio, gailestį matušėlės — sengalvėlės, vargą mergelės, bėraį žirgelį, rutų vainikėlį. Kartkartėmis skaityti tautiškas dainas naudinga būtų ir mūsų rašytojams, kad iš jų pažintų kalbos turtingumą ir dailumą. Išleidėjas (ne autorius) parinktų tautiškų dainų gali tikėtis malonaus jų priėmimo. Perspaudinimas tų dainų mažoje atskiroje knygelėje tuom yra geras, kad palengvins platų jų pasklydimą. Nereikalingai tiktai į parinktas dainas įsimaišė tokių (nn. 11, 19, 28), kurios teip-pat tinka į tautiškas dainas, kaip dažytos poperinės kvietkos į žalių, žydinčių žolių bukieta. Tikroji joms vieta būtų M-skio viršui paminėtoje „Dainų knygelėje“. Ir kitų dainų parinkimas iš didelio skaitlio galėjo būti geresnis. Reikėtų jį pataisyti ir padauginti antroje laidoje.

A Kur.

Redakeijai prisiųstos knygos.

1. Varpas, 1904 m., Nė 2.
2. Ukininkas, 1904 m., Nė 3.
3. Pragaro gėlmės, 1904 m., Tilžė.

Juokai.

Apicieras į kareivį: -- Eik tu, Jonai, į kromą ir parnešk silkę, gerai pataisyta, tik pasakyk, kad silkė dėl tavęs. Apicieras Jonui grįžus be silkės: — Kur silkė? — Jonas: — Aš ant pono apicieraus pavelijimo paprašiau dėl savęs, kromininkas man davė tuo suvalgyt; kad aš nenorėjau jam nusidėt, aš tuojau ir suvalgiau.

*

*

*

Mokytinis savo draugui nemokitam: — Matai, Vinciuk, kad žemė sukas pati apie save ir apie saulę, teip kad mes pasitaisom į apačią ir saulė mums ne šviečia gerai, tada vadinas „žiema“. — Vincas: Tą suprantu, tiktai man išaiškink, kaip mes nenukrentam ant galvos apsisukę į apačią.

*

*

*

Tėvas: — Gėdijkis, Antanai, dabar tu jau esi 25 metų sens, o nesi ne kapeikos nupelnęs. Tavo metuose man jau buvo pati su dviem tukstančiais rublių!

Galit' pašvilpīt'? Kartą gyveno vargingas žmogelis; jis užsiaugino meitelių teip riebių, juog pirkėjai lipte lipo. Žmogelis matydamas, juog brangiai moka, pardavė vienam prekėjui ir pinigus iš augšto paėmė, ir ant paskirtos dienos prižadėjo atvesti. Atėjo kitas prekėjas, trečias, ketvirtas ir penktas, ir visiems pardavė, pinigus paimdamas iš augšto. Pirkėjai laukė, laukė — atvežant nėra: praėjo net dvi nedėli — ir važiavo vienas, kitas, ir pasitropijo visiems ant karto suvažiuoti. Žmogelis pamatęs pasislėpė. Prekėjai į pačia: — Tai kur tavo vyras? — Jijie: — Antrą nedelę kaip po žeme! — Nėra nieko daryt, ir prekėjai pasidalino meitelių ant penkių dalių ir išvažiavo, kožnas sau. Žmogus ir vėl gyvuoja, nuo vargų atsikratęs pinigų turėjo. Prekėjai pamatę jį gyvu esant, padavė ant tiesos (sūdo). — Nu blogai mislija žmogelis ir eina prie advokatų. — Nėvienas neapsiima jo bylą vesti; eina žmogutis liudnas dar pas paskutinį — jeigu tas ne, tai — blogai.

Advokatas: — Duosi man 25 rb., pasakysiu. Žmogelis: Duosiu. — Nu gerai! — tarė advokatas. Kaip nueisi ant sūdo, ko tavęs klaus, nieko neatsakyk, tik ant kožno klausimo sakyk: „Galit' pašvilpīt'?“ — Gerai! — Žmogelis ant paskirtos dienos nueina į tiesą ir stojas akiveizdoj' prekėjų ir teisdarių. Teisdarys: — Ar turėjai meitelių? — „Galit' pašvilpīt'?“ Teisdarys: — Ar atpirko jie (rodo į prekėjus) iš tavęs meitelių? — Žmogelis: — „Galit' pašvilpīt'?“ — Teisdarys matė, kad iš jo nieko negali išklausti, paturėjo už beprotį ir pasakė: — Jūsų byla pasilieka be pasekmės! — Žmogelis linksmas, ir vėl gyvena sau. Advokatas išgirdo, kad žmogelis bylą laimėjo, laukė tų 25 r. — nėra ir nėra, eina pats prašyti. Pamatęs žmogelį: — Nu kaip? — ar laimėjai? — Žmogelis — „Gali pašvilpīt'?“ — Advokatas: — Tai kas bus su 25 r.? — Žmogelis: — „Gali pašvilpīt'!“ Mato advokatas, kad niekai ir išėjo nusispiovēs. Jis perdaug išmokęs!

Galvočius.

Aukos Tėv. Sargui.

Nuo S. B. per Š., 6. 3. 1904	50	rubl.
„ „ „ 25. 3. 1904	50	„
		H.

„K A T A L I K A S“

Sanvaitinis laikraštis pašvenstas reikalams lietuvių —
katalikų Amerikoje.

Išeina kas ketvergas, kaštuoja ant metų į užmarį
2,50 doll. (= 5 rubl.).

Adresas: Jonas M. Tananevičė, Chicago, Ill. (North-America),
3244 Morgan St.

Atsakymai.

P. A. Kur. ir kit. guod. Sargiečiams. Labai gerai
butų, tankiaus tokias kritikas rašyti, kaip šiame numeryje
po rubrika „Naujos knygos“. Žmoneliai pirkinėja ir pirkinėja,
ir nevieną kartą nusiperka — „katę maiše“. — Nolite
recusare laborem!

P. Kibirškėiui. Meldžiu netiek eilių, bet daugiau žinių
iš savo krašto prisiųsti.

Red.

Atsakąs Redaktorius **J. Lapinas**, Tilžėje.

Raštus, rankraščius ir pinigų siųsti pas p. prabašėių
O. Hinzmann, Bilderweitschen bei **Eydtkuhnen Ostpr.**

Spauzdinta pas **J. Schoenkę**, Tilžėje.

Tėvynės Sargo knygos.

- J. Gerutis.* **Krylovo pasakos.** Iš rusiško proza persakės Atspausta kaštu „Tėvynės Sargo“ Tilžėje 1902. 148 puslapiai. Prekė 25 kap.
- Juozas Margalis.* **Volungė.** Eilės — pirmieji bandymai. Atspausta kaštu „Tėvynės Sargo“ Tilžėje 1900. 111 puslapių. Prekė 20 kap.
- Dėdės Atanazo raštai.* **Obrusiteliai.** Galerija paveikslėlių iš maskolių gyvenimo Lietuvoje. Atspaudinta „Tėvynės Sargo“ kaštu Tilžėje 1898. Puslapių 76. Prekė 10 kap.
- Vaišgantas.* **Vaizdeliai.** Perspaudinta iš „Tėvynės Sargo“, Tilžėje 1902. Pysl. 60. Prekė 5 kap.
- Antanas Dailidė.* **Dailydė.** Perspausta iš „Tėvynės Sargo“, Tilžėje 1897. Pysl. 104. Prekė 25 kap.
- Sernas.* **Apie Sunaudojimą vandenu.** Priedas prie „Tėvynės Sargo“, Tilžėje 1899. Pysl. 99. Prekė 10 kap.
- Degtinės priešas.* **Blaivininkų knygelė.** Kaštu „Tėvynės Sargo“. Tilžėje 1899. Pysl. 16 2 kap.
- M. Valančius.* **Paaugusių Žmonių Knygelė.** Atspauست kaštu „Tėv. Sargo“ Tilžėje 1902. 104 pysl. Prek. 20ka
- Balsas Amerikiečių Lietuvių į Š Tėvą Leoną XIII. ir gyvenimai dviejų didžių Dievo tarnų kun. A. Rudamino ir Žemaičių Vyskupo kan. M. Giedraičio, Prekė 5 kap.
- Bičių Knygelė — *Satrijos Raganos.* 30 k.
- Laimė iš Svetur, Drama 30 k.
- Neatmezgamas Mazgas — *Farsa.* 5 k.
- Kandidatas į Kunigus — *Dedes Atanazo.* 25 k.
- Keidošių Onutė — *Savasis.* 10 k.
- Paaugusių žmonių knygelė — *Vysk. Valančiaus.* 20 k.
- Javų Mitalas 2 k.
- Kalendorius 1900 m. 15 k.
- Įvairūs skaitymai iš 1900 Kalendoriaus 5 k.
- Jubiliejus ir naudingi skaitymai 10 k.
- Lietuvišką Chrestomatija kun. Miluko 50 k.
- Kun. Strazdelio raštai 10 k.
- Lietuviškos pasakos. Medega lietuviškai mitologiškai.
- Dr. J. Basanavičius. T. I. (baigiama pardavinėti) pr. 2 rub.
- Trakiečių Dzukų dainos, pysl. 88 60 k.
- Tvanas, istoriška apysaka H. Sienkevičiaus. Dalis I. 80 k.
- Tvanas, istoriška apysaka H. Sienkevičiaus. Dalis II. 1 rub.
- Kristijono Donelaičio Raštai. Pysl. 134. 40 k.

Kun. A. Burbos prozaiški, raštai tm. I.	80 k.
Kun. A. Burbos prozaiški raštai, tm. II.	50 k.
Kun. Totoriaus, „Pamokslai gražių žmonių	60 k.
Katalikų Bažnyčia ir Mokslas pagal Zahm'ą iš angliško vertė kun. A. Milukas	10 k.
Lietuviškas Albumas, antras išleidimas, dalis I. Pa- veikslai istoriškų vietų, lietuviškų namų, išdarbių ir t. t. . . . Išleido kun. A. Milukas. 1900 m.	60 k.
Laiškai iš kelionės po Palestiną (su paveikslais)	50 k.
Lioretaniška litanija kun. Kaulakio	30 k.
Dogmatas apie pragarą	20 k.
Juokų knygelė	25 k.
Lietuviška Albumas. Lietuviški raštininkai ir žymesni vyrai; Dalis II ir III	1,25 k.
Išpažinties istorija, pagal A. Guillois	50 k.
Valdimierus, kun. Šmidto apysaka. Vertė kn. A. Milukas	15 k.
Duonos jieškotojai, H. Šienkevičiaus apysaka, vertė V. Stagaras	25 k.
Medega S mano Daukanto biografijai. Dirvos kun. I. Shenandoah, Pa., 1898 m., pusl. 128. (Su pa- veikslėliais)	1 rub.
Rankvedis Senoviškos istorijos. Kn. I. Rytų šalys. Pagal Fischer'į ir Gazeau, parengė kun. A. Milukas	40 k.
Anima Vils. Apysaka Marės Radzevičiūtės, iš Sibe- rijos gyvenimo, 169 pusl.	75 k.
Lietuviškas Albumas. Paveikslai lietuviškų raštininkų ir vietų. I-mas išleidimas	50 k.
Rankvedis Senoviškos istorijos. Dalis II. (su paveiks- lėliais) kun. A. Milukas	40 k.
Pajauta, Lizdeikos duktė arba Lietuva XIV šimtmetije. Knyga I.	60 k.
Lietuviški Dainiai pradžios XIX šimtmetčio. Kliasiškai tautiškas perijodas Jr. Jono	40 k.
A. Pabrėzos Botanika	1 r.

Visas tas knygas galima gauti Prusuose

p. Schoenke's spaustuvėje, Tilsit, Goldschmiedestr. 8.

Viktutė

novelia, parašyta pagarsėjusios mūsų rašytojos,
kuri slepiasi po pseudonimu
Šatrijos Ragana.

Yra tai tikras chef d'oeuvre (arcydzielo) mūsų literatūros. — **Apysakos įtampa:** aprašymas mūsų patrijotų darbų ir vargų, atbudimas iš tautiško miego mūsų draugijos. Kiekvienas lietuvis privalo turėti pas save tą apysaką, kuri sudrutins jo tėvyniškumą ir jo protui suteiks daug prakilnių minčių ir naudingų užmanymų tėvynei ant naudos.

„Viktutė“ yra perspaudinama iš „Dirvos Žinyno;“ visas pelnas iš pardavimo eis ant naudos neseniai užmanyta šv. Kazimiero moteriškai kongregacijai. Šv. Kazimiero Sesers (dabar lavinasi Ingenbohl'ėje, ties Luzerno ežeru Šveicarijoje) užsiims mokinimą vaikų Amerikos lietuviškose mokyklose, taip-gi rupinsis, kad iš Lietuvos davatku padaryti tikras darbininkes ant lietuviškos katalikiškos dirvos.

„Viktutė“ turi 90 didelių puslapių, parsiduoda tik po 25 kap., perkantiems kartu daug egzemplorių nuleidžiama 33%.

Nepasigailėk nusipirkti tą gražią knygėlę; bus tau smagu ir naudinga pasiskaityti, o tavo grašiai su kitų lietuvių skatikais eis ant labai naudingo įkurimo tikrai lietuviškos draugijos, kurioje ras prieglaudą neviena vargo prispausta dušia, ir kuri nemažą naudą padarys mūsų tėvynei Lietuvai netolimoje ateityje.

Knygėlę gali gauti pirkti Prusuose tik pas p. Schoenkę Tilžėje (Tilsit, Goldschmiedestr. 8), ir Amerikoje Dirvos - žinyno redakcijoje, Shenandoah, Pa.